

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 198958

UNIVERSAL
LIBRARY

ಟಿ. ಎಂ. ವಿ. ದಾಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ.

ನನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊ

ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)

? ?
?

ಜಿ ನರಸಿಂಹದಾಸ

ಎಸ್ ಟಿ. ಎಂ. ವಿ. ದಾಸ ಅಂಚ್ ಕಂಪೆನಿ

Copy Right Registered

November 1930

ಶ್ರೀಷ್ಠನಾದ ಮೈಸೂರು ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳು !!

೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ

ಯಂ. ವಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯರವರ

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ

ಪರಿಮಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಜನನೋದನ ಪ್ಯಾಲೇಸ್ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು.

ನಮ್ಮ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ !!!

+++++

ಪರಮಾರ್ಥ ಚಂದ್ರೋದಯ

(ನೂಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಇವರಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಾಧಕವಾದ ದಶಾವತಾರ ಕಲೆ, ವಿವಿಧ ಕಲೆ, ಫುಲಸೀ ಕಲಾ ನೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸುಲಭರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಇವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ೧-೦-೦

ನಿಲಾಸ:- ಸಂಸಾರ ಕೆ,

ಪರಮಾರ್ಥಚಂದ್ರೋದಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ಆನಂದನಿಲಯ,

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

+++++

ಜಿ. ಯೆಸ್. ಆರ್. ಪುಸ್ತಕಮಾಲಾ

ಪತ್ತೇದಾರೀ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ವೀರಕಾಂತ ... .. ೦-೪-೦ ದರೋಡೆ ೦-೫-೦

ಪ್ರೇಮವಿನಾಶ (ಐತಿಹಾಸಿಕ) ೦-೨-೦ ಪತ್ತೇದಾರ್ ನರಸಿಂಗರಾವ್ ೦-೪-೦

ವ್ಯಾನ್ಸಿಂಗ್ ಸಿಗ್ನಲ್ (ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ)

ಇನ್ನೆಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತೆ.

ಜಾಹೇಜ್ಜಾರಿಗಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗ "ದಾಸ್ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ.

ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋ ?

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ತಂದೆಯ ನಿರಾಶ - ಮಗನ ಮೂರ್ಛಾತ್ಮ

ಬೇ

ಸಿಗೆ ಕಾಲನ ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯ. ಸುಮಾರು ೧೨ ಘಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವು ವಿಪರೀತ ವಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯದೇವನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಕಿರಣಗಳು ನೇರ ವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಸುಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಜನಸಂಚಾರವು ಅಪರೂಪ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದ ರಸ್ತೆ. ಕೀಲೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಳಿದಿದ್ದಾರೆ (Tar Road). ಕಾಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳೊಂದೂ ತಮ್ಮ ಆನಾಸಸ್ಥಾನ (ಮರ-ಗಡ) ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಯಾರುತಾನೇ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈಚೆಗೆ ಬರುವರು. ಗಿರಾಕಿಗಳೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಹೇಗಾಗುವುದು ?

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ರಸ್ತೆ (Carnwallis Road) ಯು ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥಳ. ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಜನಗಳು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಂತೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ರಸ್ತೆಯ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವಿಧವಾದ ಅಂಗಡಿಯ ಮಳಿಗೆಗಳು, ೩-೪ ಅಂತಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಗಗನಚುಂಬಿತವಾದ ಅನೇಕ ಸಾಧನಗಳು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಯೂ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಬೆಳ್ಳಿ, ಭಂಗಾರ, ವಜ್ರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸರಾಫ್ ಮಳಿಗೆ ಗಳು ಕೆಲವು. ರತ್ನ ಪಡಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಳಿಗೆಗಳು ಕೆಲವು. ಫ್ಯಾನ್ಸಿ ಸಾಮಾನು.

ಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳು ಕೆಲವು. ರೇಷ್ಮೆ ಉಲ್ಲನ್ ಮೊದಲಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳು ಕೆಲವು. ದಿನಸಿನ ಅಂಗಡಿಗಳು ಕೆಲವು. ಪಾತ್ರೆ ಅಂಗಡಿಗಳು ಕೆಲವು. ಅಂತೂ ಆ ದೊಡ್ಡದಾದ ರಸ್ತೆಯ ಎರಡೂ ಭಾಗವು ತರಹೇವಾರಿ ಅಂಗಡಿಗಳುಳ್ಳದಾಗಿ ತ್ತೆಂದರೆ ಸಾಕು.

ಈ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ೪ ಅ-ತಸ್ತಿನ ಅಂಗಡಿ ಮಳಿಗೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಒಂದೇ ತರಹ ಅಂಗಡಿ ಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ರೇಷ್ಮೆ, ಉಣ್ಣೆ, ಮೊದಲಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜವಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನು ಮೊದಲಾದದ್ದು, ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ, ಭಂಗಾರದ ನಗಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಂದು ಕಡೆ. ಅಂತೂ ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಭಾರೀ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರ ಲಾಭನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲೋಸುಗ ಅನೇಕ ಗುಮಾಸ್ತರು ಲೆಖ್ಪು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಸಾಧದ ಒಂದಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಗಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅನೇಕ ತರಹ ನಗನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಕೆಲ್ಲಗಾರರು ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನನ ಕಛೇರಿ (ಫೀಸ್ ರೂಂ) ಯಂತೇರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಓರ್ವ ವೃದ್ಧನು ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮೇಜಿನಮೇಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನ ಚಿತ್ರಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ. ಹೊರಗಡೆ ಝಳಝಳ ಬಿಸಿಲು ಕಾದು ಮುದುಕನಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಧಗೆ ಹತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮನೋಚಿಂತೆಯೊಂದು ಸುಡುತ್ತಿದೆ ಕೈ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಒಂದು ಘಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಯ ಸವಾ ಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೀದಿಯ ಕಡೆ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದನು. ಪುನಃ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತನು. ಇವನ ಆಗಿನ ಮುಖಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಯಾರಿಗಾಗಿಯೋ ಕಾದಿ ರುವಂತಿತ್ತು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಮುದುಕನು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಮುಖವು ಪ್ರಫುಲ್ಲವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ನಿಂದಿಳಿದು ಓರ್ವ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಯುವಕನು ತಂದೆಯ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದನು. ಮಗನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು — ಶ್ಯಾಮಾ, ಇಂದೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿದೆ. ಇರಲಿ, ಇಂದಿನ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ತಿಳಿಯದು ನಾನಾದರೋ ವೃದ್ಧನಾದೆ. ನೀನನ್ನೂ ಹುಡುಗ.

ಈಗಿನಿಂದಲೂ ಕಷ್ಟಸಟ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾಗದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಬಹು ಕಷ್ಟ. ಓದುವುದನ್ನೂ (ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ) ಬಿಟ್ಟು. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾ ದರೋ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಮೂರ್ಖಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಏನು ಸುಖವಡಲಿ. ಹಾಳು ದುಷ್ಟ ಸಹವಾಸ. ನೀನಿಲ್ಲದಿರುವ ವೇಳೆ ಈ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ನಿನ್ನ ಅವಿವೇಕತನಕ್ಕಾಗಿ ಕೊರಗುವೆನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆಯಾದರೂ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡಿ ಇಂತಹ ಭಾರೀ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಳಿಗೆಯ ಯಜಮಾನನಾಗುವೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿ ಬರುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಕೆಳಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ವೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ತಂದೆಯು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂದು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಕಾಲವಾರಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ತಂದೆಯು ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಮಗನಾದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಕೇಶವರಾವ್.

ಕೇಶವರಾಯರು ಭಾರೀ ಸಾಹುಕಾರರು. ಸ್ಥಿರಚರ ಅಸ್ತಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಆಸಕ್ತಿ. ಶೃಂಗಾರಪುರದ ಭಾರೀ ವರ್ತಕರೂ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೂ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಇವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಲೋಭಿತನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು. ಜಾತಿ, ಮತ, ಕೋಮು ಇವುಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಇತರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ವಿದ್ಯಾದಾನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳೆಂದು ಬಡವರು ಬಂದು ಯಾಚಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿವಾರಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರದ ಸರ್ವಜನರಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ, ಅವರಿಗೆ ಯಾತರ ಪ್ರಭಾವ? ವಿದ್ಯಾ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ. ಐಶ್ವರ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೆಚ್ಚ (ಉದಾರಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಿತವ್ಯಯ), ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇವುಗಳೆಂದಲ್ಲವೇ? ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗನಾದ ಶಂಕರರಾವ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೇ ವ್ಯಾಜನೇಜರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದರೆ ಇಂತಹ ಅನಂದವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ಆಸೆಯು ಶಂಕರರಾಯನ ತಂದೆಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಸುಮಾರು ೮ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಆತನು ತಂದೆಯು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದನು. ಅಂತೂ ಕೇಶವರಾಯರು ಬಹು ಗುಣಾ

ಧ್ಯರೂ ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ದೈವವು ಇಂತಹ ಸೆಜ್ಜನರಿಗೇ ಏನಾದರೊಂದು ಕೊಡತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟೇ ಇರುವುದು. "ಆನೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೋನಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿ"ದಂತೆ ಇವರ ಉದರದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಾಕಿದರು. ಬಲವಂಶದಿಂದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

ಅಂತೂ ಇಂತೂ ೧೫ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ರೋವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಓದುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹಠ ಹಿಡಿದನು. ತಾಯಿಯ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಓದುವೆಂದನು. ಬೇಕಾದಾಗ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಈಗ್ಯಾ ಆದು ಬೇಕು, ಇದು ಬೇಕು ಎಂದು ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ದುಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಿನಿಮಾ ಮೊದಲಾದ ನೋಟಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಓದಿಗೆ ಸುಂದುವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ತಾಯಿಯೂ ಕೂಡಾ ಮಗನ ಬುದ್ಧಿವ್ಯವಸಾದರೆ ಸಾಕೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮಗನ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕೇಳಿದಾಗ ನುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು. ತಾಯಿಯು ಇಹಲೋಕ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾದಳು.

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಈ ವರ್ಷವೂ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯು ಮಗನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಾದರೂ ಸ್ವವೀಣನಾಗಲೆಂದು ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೦ ಘಂಟೆಗೆ ಮಗನನ್ನು ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಪುನಃ ಅವನು ಬಂದಮೇಲೆ ತಾವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಪುಳ ಘಂಟೆಗೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಮಗನಿಗೆ ಬೋಧಿ ಮಾಡಿ ಅಕ್ಕನನ್ನು ೧೨ ಘಂಟೆಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಶವರಾಯರು ಮಗನು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಲಾರನೆಂದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಕೂ ನಾನು ಇರುವವರೆಗೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿವ್ಯ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನೂ, ವ್ಯಾಪಾರದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮನೆಗೆ ಕೇಶವರಾಯರು ಬಂದು ಊಟಮಾಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಆರಾಮಕುರ್ಚಿ (Easy chair) ಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ದಿನಕ್ರಮೇಣ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಕೊಂಚತೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ--ಆಹಾ! ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವು

ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಈಗಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಆತುರ ದಿಂದ ತನ್ನ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

ಇತ್ತ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಫೀ ಸ್ ರೂಂನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದನು. ತಗುವಾಯಿ ಮೊದಲೇ ನಿಯಮಿತಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೂರ್ಖರ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರುವವರು ಕಡುಮೂರ್ಖರಲ್ಲದೆ ಸಜ್ಜನರು ಸೇರುವರೆ? ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಪ್ರಿಯಸ್ನೇಹಿತರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಾಠಶಾಲಾಕಾಲದ ರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಸೋಣ. ಮೊದಲನೆಯವನ ಹೆಸರು ಪುಟ್ಟು. ಎರಡನೆಯವನ ಹೆಸರು ಕಿಟ್ಟು. ಇವರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ (Electric light) ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಹುಡುಕಿದರೂ ಒಂದೆತ್ತರವೂ ನಮಗೇನೋ ಕಾಣಬರದು. ಇವರ ಬಟ್ಟೆಬರೆಯಾದ ರೋ (ಗಾಣೆಗನ ಬಟ್ಟೆಯಾದರೂ ವಾಸಿ) ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯದು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೋಯದು. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ದಂಡ-ಭೂಮಿಗೆ ಸಾರ. ಮೇಲಾಗಿ ಬದಕಸದ ಗೆಳೆಯರು ಇಂಥವರ ಸಹವಾಸವು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಗಂಟುಬಿತ್ತ. ದಿನಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹಿತರಾದರು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅರಿವುಗಳಿಗೆಯೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾರರು. ಆದರೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ, ತನ್ನ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಮೇಲೆ, ಕಿಟ್ಟು ಪುಟ್ಟು ಇವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ, ತಿಂಡಿತಿರ್ಥಗಳ ಖರ್ಚನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ವಹಿಸಿದನು ಮಾಡಿದರೆ ಇಂತಹವನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವಿವೇಕಶಿಖಾನ ಳೆಗಳಾದ ಅವರಿ ವರೂ "ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜನಿಂದ ಸುಕೃತಫಲವಲ್ಲವೇ ಇದು" ಎಂದು ಅಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅಂತೂ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಎಂಜಲನ್ನು ಎಂದು ಗೊಳಿಯಂತಾ ದರು. ಯಾರಪ್ಪನ ಮನೆ ಗಂಟು? ಸ್ವಕಃ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲವೇ ಹಣದ ಬೆಲೆಯು ತಿಳಿಯುವು? ಅಂತೂ ಇವರೂ ಅ ಘೆಂಟಿಗೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಕರೆದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ (Office Room) ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದನು.

ಪುಟ್ಟು—ಎಲ್ಲಯ್ಯಾ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ಕೊಡು

ಕಿಟ್ಟು—ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ ! ಇಲ್ಲಿ ಸೇದಬಹುದೋ ?

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ—ಬೇಡ್ರವ್ವಾ ! ನಮ್ಮಪ್ಪ ಬರಬಹುದು ಆದ್ದರಿಂದ ನಡೀರಿ, ಈ ಬಿಸುಲು ಮಹಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಿಗರೇಟ್ (ಹೂಗಿಬಟ್ಟು) ಸೇದಬೋಣ. ಆಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ವಾತು. ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂ ರೈಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕೂತರು. ಆ

ನೂತು ಈ ಮಾತು ಎಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾ-ದ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಕೂತರು ವಾಗ ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದಂತಾಯ್ತು.

ಆಗ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಓಹೋ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು -ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಇರಲಿ ನೀವು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಈ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ತಂದೆಯು ಒಳ ಹೊಕ್ಕನು. ಮಗನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಶ್ಯಾಮೂ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವು ದಿನ ಕ್ರಮೇಣ ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಗುಣಾಧ್ಯರೂ, ರೂಪವತಿ ಯರೂ ಆದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಮ್ಮ (ಕಂಪೆನಿಯ) ಅಂಗಡಿಯ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಶಾಖೆಗೂ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಚುನಾಯಿಸಿದರೆ ಆಗ ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ನಾನು ಒಂದು ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಗನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯತೊಡಗಿದನು. "ನಮ್ಮ ಕಂಪೆನಿಯ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಹೆಂಗವರು ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತೆ. ಉಮೇದುವಾರರಾಗಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತಾಪತ್ರದೊಡನೆ ಸಮಕ್ಷಮ ಕಂಪೆನಿಯ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರನ್ನು ನಾಳೆ ೧೧ ಘಂಟೆಗೆ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು. "

—ಕೇಶವರಾವ್.

ಈ ರೀತಿ 'ಸಂಜೆ ಪತ್ರಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ಮಗನ ಕೈಲಿ ಕೇಳಿಸಿದನು. ಮಗನು ತನ್ನ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಹೊರಟನು. ಪ್ರೆಸ್ (ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ) ಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ನಾಟಕಕ್ಕೋ ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರ (ಸಿನಿಮಾ) ಕ್ಕೋ ಹೊರಟನು

ಆಗಲೇ ಕೇಶವರಾಯರ ಪ್ರಕಟನೆಯು ಅನೇಕ ಜನರ ಹಸ್ತಗತವಾಯ್ತು. ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತಾಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಳೆಗೆ ಸಲುವಾಗಿ ಆಗಲೇ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು ಮಾರನೇ ದಿನ ೧೧ ಘಂಟೆಗೆ ಕೇಶವರಾಯನನ್ನು ಕಾಣಲು ೧೫-೨೦ ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದರು. ಇವರ ಮೈಕೆ ೬ ಜನರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸುವಾಸಿನಿಯರೂ, ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮದಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವರೂ, ಗುಣಾಧ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹವರು ನೌಕರಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ವಾಚಕರು ಶಂಕಿಸಬಹುದು. ಕೇವಲ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಥಾ ಅಲ್ಲ. ತಿಳಿದಂಥವರು ಇದನ್ನೆಂದಿಗೂ ಹೇಯವೆಂದೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಡವರ ಕಷ್ಟವು ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಗೆಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇವರನ್ನು ದೂಷಿಸಬಾರದು. ಬಡವರ ಕಷ್ಟವು ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಓರ್ವ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕುರುಡನಾದ ಗಂಡನಿದ್ದು, ಇವಳಿಗೆ ಮತ್ತಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದೆ, ಒಂದೆರಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಗತಿ ಏನು ? ಜೀವನೋಪಾಯವು ಹೇಗಾದೀತು ? ಇದನ್ನು ನಾಚಕರೇ ಊಹಿಸಲಿ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸದಾಚಾರ ಸದ್ವರ್ತನರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೇ ಕೇಶವರಾಯರು ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದರು. ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕುದೂ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಇವರನ್ನು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರು ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಯ ಮಾರಾಟದ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಆರು ಜನರ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲೋಸುಗ ತಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿದ್ದ 'ಸುಗುಣೆ'ಯನ್ನೇ ನೇಮಿಸಿದರು.

ಸುಗುಣೆಯೂ ಮತ್ತು ಇವಳ ತಂಗಿ "ಸರಳಿ"ಯೂ ಅನಾಥ ಬಾಲಕಿಯರು. ಇವರಿರ್ವರನ್ನೂ ಕೇಶವರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪುತ್ರಿಯರಂತೆ ಸಾಕಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರು.

ಸುಗುಣೆಯು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಶಂಕರರಾಯರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೂ ಅನಾಥ ಬಾಲಕಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾ. ಸಿದ್ದರಾದ್ದರಿಂದ ತಾನೇ ಶಂಕರರಾಯರಿಗೆ 'ಸುಗುಣೆ'ಯ'ನ್ನಿತ್ತು ಲಗ್ನಮಾಡಿದ್ದರು ಈಕೆಯು ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಂಗ್ಲೀಯಭಾಷಾ ಪ್ರವೀಣಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇವಳ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಶವರಾಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದರು.

ದಿನಕ್ರಮೇಣ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರವು, ಸುಗುಣೆಯ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಮಿಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾರಾಟದ ಚತುರತೆಯಿಂದಲೂ ನೆಟ್ಟಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಲಾಭವುಂಟಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಹೀಗೆ ೨-೩ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು. ಕೇಶವರಾಯರು ವಿಷಮಶೀತಜ್ವರದಿಂದ ದಿನಕ್ರಮೇಣ ಬಡವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಮ್ಯಾನೇಜರಾದ ಶಂಕರರಾಯರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸುಗುಣೆಯನ್ನೂ ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯ (ಟೆಲಿಫೋನ್) ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಈವರೂ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಬಂದು ಕೇಶವರಾಯರ ಹತ್ತಿರ ಕೂತು ಉಪ

ಚರಿಸತೊಡಗಿದರು. ತನ್ನ ಮರಣ ಕಾಲವು ಸಮೀಪವಾಯ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ವಕೀಲರಾದ ವಾಸುದೇವರಾಯರನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ ಸೇವಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೇಶವರಾಯರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ವಾಸುದೇವರಾಯರು ತಮ್ಮ ಹೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅನಂತರ ಕೇಶವರಾಯರು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಉಯಿಲ್ (ವಿಲ್) ನ್ನು ಬರೆಸತೊಡಗಿದನು. 'ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಯು ನಗದು ಲಂಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮರಣಾನಂತರ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಹಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಮ್ಮ ಶ್ಯಾಮುವು (ಮಗನು) ಇಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಬಾಕಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಹಕ್ಕುದಾರನು. ಅಂಗಡಿಯೂ ಅವನ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುವುದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಮಗನೇನಾದರೂ ಪೋಲಿಯಾಗಿ ಅವಿವೇಕಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಅಂಗಡಿಯ ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ನನ್ನ ಅಂಗಡಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜರಾದ ಶಂಕರರಾಯರಿಗೇ ಆಗುವುದು. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ನಗದು ೬೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೈಕೆ ೩೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಶಂಕರರಾಯರು ಅಂಗಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಿಕ್ಕ ೩೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದಾನಧರ್ಮಾದಿ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು' ಎಂದು ಬರೆಸಿ ಕೆಳಗೆ 'ಕೇಶವರಾಯ' ಎಂದು ಸಹಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಬರೆಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೇಶವರಾಯರ ಗಂಟೆಲು ಜ್ವರದ ತಾಪಕ್ಕೆ ಒಣಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಸುಗುಣಿಯು ಕೂಡಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಿದಳು. ಕೇಶವರಾಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು—'ಮಗೂ, ಸುಗುಣಾ, ನನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿ. ಅವನ ಮುಂದಿನ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ಬಾಧ್ಯಳು. ಅವನನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವೆನೆಂದು ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕೊಡು. ನಾನು ಸುಖವಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಈ ತನುವನ್ನು ನೀಗುವೆನು. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಲಾರೆ. ಆಗಲೇ ಯಮಕಿಂಕರರು ನನ್ನನ್ನು ಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವರು.' 'ಶಂಕರರಾವ್, ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಂತೆ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವೆನೆಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಕೊಡು' ಎನ್ನಲು, ದಂಪತಿಗಳೆಬ್ಬರೂ ಮರಣಾಭಿಮುಖರಾಗಿದ್ದ ಕೇಶವರಾಯರ ಕೈ ಹಿಡಿದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಶ್ಯಾಮೂ! ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ! ಎಂದು ಕೇಶವರಾಯರು ಕೂಗಿದರು.

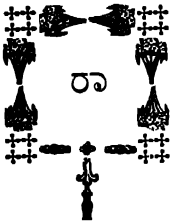
ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಎಲ್ಲಿರುವನು ? ಯಾವ, ನಾಟಕವೋ ಯಾಸ್ತೋವೋ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಗನ ಆನಂದವೇ ಆನಂದ. ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಮಗನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು, ನಿರಾಶೆ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಮರಣಾಭಿಮುಖನಾದನು. ಸುಗುಣಿಯು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಸೇವಕರನ್ನು ಕಳಿಸಿದಳು. ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೇವಕರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಪುನಃ ಕೇಶವರಾಯರು ಶ್ಯಾಮೂ ! ಮಗೂ, ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ !! ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಎನ್ನುತ್ತಾ ಇನ್ನೂ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಸುಗುಣಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ !! ಎಂದು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು.

ಕೇಶವರಾಯರ ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಹೊರಟೇಹೋಯಿತು ! ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ನೀರು ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು !! ಇಂತಹ ಸಾಧು ಶೀಲರೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಕೇಶವರಾಯರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ದುಃಖಪಟ್ಟರು. ಸುಗುಣಿಯಂತೂ ಕಡು ದುಃಖಪಟ್ಟಳು. ನಾವೂ ದುಃಖಪಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವೋ ?

ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಅವನೇಕಿ—ಮತ್ತು ಅವನ ಕೈಲಿನ ಹಣ

ಶ್ರೀ ಸುಮಾರು ೯॥ ಘಂಟೆಗೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಬಯಾಸ್ಕೋಪಿನಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಅವರವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಕಳುಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಾದ ರೋ ಎಲ್ಲರೂ ಶೋಕಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯ ಕಳೆಯೇ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿದೆ. ಶೂನ್ಯಗೃಹ. ಶಂಕರರಾಯರು ಕೇಶವರಾಯರ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ತಂತೀವರ್ತಮಾನದ ಮೂಲಕ ಅವರ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹತ್ತಿರದವರು ಬಂದರು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡು ಘಾಬರಿಗೊಂಡನು. ಮುಂದೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಂತಾಯಿತು. ಪಾಪ. ಆಕಾಶವೇ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಳಚಿಬಿಟ್ಟು ಎನ್ನುವಂತೆ ತಂದೆಯ ಶವದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದನು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅತ್ತುಬಿಂದುಗಳು ಧಾರೆಧಾರೆ

ಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ನದಿಯೋಸಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು. ಸುಗುಣಿಯು ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಸಂತೈಸತೊಡಗಿದಳು. ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸರ್ವರೂ ದುಃಖದಿಂದ ನೂಕಿದರು.

ನಾರನೇದಿನ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನ ಕೇಶವರಾಯರ ಬಂಧುಗಳು ಈ ಮಹದ್ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಲು ಬಂದರು. ತರುವಾಯ ವಿಧಿವೂರ್ವಕ ಕೇಶವರಾಯರ ಶವಕ್ಕೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದರು. ದಾನಧರ್ಮಾದಿ ಪರೋಪಕಾರಗಳನ್ನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿವಂತರಾಗಿದ್ದ ಕೇಶವರಾಯರಿಗೆ ಮರಣಾನಂತರವೂ ಕೂಡ ಯಶಸ್ವರೀಂದಿಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಸುಗುಣಿಯು ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಯ್ತು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೇನು ?

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯಿತು. ಈಗ ಮನೆಯ ಆಡಳಿತವು ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನವೇ ಆಯ್ತು. ತನ್ನ ದುಃಖವೆಲ್ಲೆಯೋ ಹೋಯ್ತು. ಮಿತ್ರರಾದ ಕಿಟ್ಟಿವುಟ್ಟಿರನ್ನು ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಉಪಚರಿಸತೊಡಗಿದನು. ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸದಾ ಇವನ ಮನೆಯೇ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಯ್ತು. ಯಾರಿಗ ದರೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಯೋಚನೆಯಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ತಾನೆ ? ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಇದುವರೆಗೂ ತನ್ನ ಖರ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತಾಯಿಯಿರುವವರೆಗೂ ಆಕೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಕೆಯು ಗತಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಏಂದೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ನಂಬಿದ ಅವನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಯ್ತು. ತಂದೆಯೂ ಇಲ್ಲ-ತಾಯಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಖರ್ಚಿಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಅಂಗಡಿಯ ಆಡಳಿತವು ಶಂಕರರಾಯರ ಕೈಲಿದೆ. ಅವರನ್ನು ದುಡ್ಡು ಕೇಳಲು ಸಂಕೋಚ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮುಡಿಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರೆಂದಿಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾದ ವಾಸುದೇವರಾಯರು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ತಮ್ಮ ಮರಣಾನಂತರ ನಿನಗೆ ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಹೇಳಿತ್ತಾರೆ. ಇಗೋ ಆ ಹಣಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಚೆಕ್ಕು ಒಂದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊ. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡಲ್ಪಟ್ಟನಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ವಕೀಲತನನ್ನು ಕಾರಿತು, “ವಿಷಯ್ಯಾ ವಕೀಲೃಣಾಂ ಸನಗೀ ಹೋಸಹಸಸವಂತಿ

ಕಾಣುತ್ತೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ನೋಡಿದರೆ ೨೦ ಲಕ್ಷ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾದರೋ ಏನೋ ಬಿಳೇ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಕರೀ ಗೀಟಿಳಿದ ಕಾಗದ ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ ಸರಿಸರಿ. ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೂತಿನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡು ಎಂದು ಆ ಆವಿವೇಕಿ ಶ್ಯಾಮಂಣನು ಜರಿಸನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟನು ಸ್ವಲ್ಪ ಓದುಬರೆಹ ತಿಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದ “ಆಯ್ಯಾ ಕಾಮು, ಇದನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಣ ಬರುವುದು. ಹೆದರಬೇಡ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿದನು. ಪುನಃ ವಕೀಲನು ಶ್ಯಾಮಂಣನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಇವನಂತಹ ಆವಿವೇಕಶಿಖಾಮಣಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಹೊರಟನು.

ಶ್ಯಾಮಂಣನು ತನ್ನ ರೊಟ್ಟಿ ಜಾರಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡು ಆಯ್ಯಾ ಸ್ತಾನು ದುಡ್ಡಿಗೇನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಸಾಯಿ ಬಂದಂತಾಯಿತಲ್ಲವೇ! ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವೇ ಅದೃಷ್ಟವಯ್ಯಾ. ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಸಾಯಿಗಳು ನಾವು ಸಾಯುವವರೆಗೆ ತಿಂದರೂ ಸವೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ. ನಡೀರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಕಿಟ್ಟು, ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹಣಬರುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಂದು ಕೀಳೆ ಊಟಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಗಟರು.

ಊಟವಾದನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬಂದು ಚೆಕ್‌ನ್ನು ಹಾಜರಾಡಿದರು. ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಸಾಯಿ ಭಾರೀ ಹಣವಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಚೆಕ್‌ನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಹಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಶ್ಯಾಮಂಣನು ಲೋಆರ್ ಸೆಕೆಂಡ್ ಪರಿಶ್ಕೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಹೆಸರಷ್ಟೆ ಅದೂ ಬಿಟ್ಟಾಗಲೇ ೩-೪ ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಕಲಿತಿದ್ದ ಒಂದೆರಡು ಅಂಗ್ಲೀಯ ಶಬ್ದಗಳೂ ಮರೆಯಿತು. ಆದರೂ ತನ್ನ ಉಡುಪಿಗೆ ತಕ್ಕ ಜರ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ರುಜು (ಸಹ) ಎನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅದರ ಅರ್ಥ ‘ಶ್ಯಾಮಂಣ’ ಎನ್ನುವ ಬದಲು “ಶ್ಯಾಮವ್ವ” ಎಂದಾಯ್ತು. ಬ್ಯಾಂಕಿನವನಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಇವನು ಶ್ಯಾಮಂಣನು ಕಾದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಏನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಪಾಕೇ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಆಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಉಡುಪನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಗಂಡಿಸಿನಂತೆ ಇರುವೆ. ನಿನ್ನ ಸಹಿಯಾದರೂ ಹೆಂಗಸಿನ ರುಜುವಿನಂತಿದೆ ಇದ್ದು ನನಗೆ ಸಂಶಯ. ಮೊದಲೇ ಈ ಚೆಕ್‌ನು ಭಾರಿ ಹಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ ಶ್ಯಾಮಂಣ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಗೌರವಸ್ಥರ ಜಾಮೀನುಬೇಕಾಗಿ

ರುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟವರನ್ನೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಹಣವು ದೊರೆಯುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವಿವೇಕದಿಂದಾಗುವ ಫಲವು ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಸರಿ, ಮುಂದೆ ವಕೀಲರನ್ನು ಕರೆತರೋಣ ನಡೀರಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟನು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಘಂಟೆ ಆಯಿತು ಇಂದು ಶನಿವಾರ. ವಕೀಲರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಾಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಸೋಮವಾರ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆಯೇ? ನಡಿ ಮನೆಗೆ ಕೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಫಲಾಹಾರನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ತರುವಾಯ ಶಾಮಣ್ಣನು ಪುಟ್ಟು ಇಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹಣ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಈ ದಿನ ನಾಟಕ ಬಹಳ ಜಿನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹೋಗೋಣವೆಂದಿದ್ದೆ. ಏನು ಮಾಡಲಿ, ಕೈಲಿ ಒಂದುಕಾಸೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಕಿಟ್ಟ—ಅಯ್ಯಾ! ಶಾಮು, ಇಂದು ನುಡ್ಡೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯ್ತೇ.

ಪುಟ್ಟು—ಏನಯ್ಯಾ ಕಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿ, ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಇರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ? ಶಾಮಣ್ಣಾ, ನೀನೇನೂ ಹೆದರಬೇಡ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳು ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ಸಾಮಾನನ್ನು ಗಿರವಿ (ಮಾರ್ವಾಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ) ಇಟ್ಟರೆ ದುಡ್ಡು ಬರಲಾರದೇ, ಇದಕ್ಕೇಕಯ್ಯಾ ನೀನು ಇಷ್ಟು ದೂರ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮಿನ್ನ ನಾಗಿ ಎ? ನಾಳೆ ಹಣ ಬಂದಾಗ ಪುನಃ ಆ ಸಾಮಾನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರಾಯ್ತು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇನಾದರೂ ಉಂಟೋ?

ಶ್ಯಾ—ಭಲೆ! ಸ್ನೇಹಿತನೆಂದರೆ ನೀನೆ ಅಪ್ಪ! ಬಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರಾಯ್ತು. ಇದೋ ಈ ಭಂಗಾರದ ಕೈಗಡಿಯಾರ (wrist watch) ವನ್ನು ಗಿರವಿ ಇಟ್ಟು, ಎಷ್ಟು ಬರುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಜಾಗ್ರತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾತ್ರಿ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಖಂಡಿತ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋದೋಣ. ನೋಡಿದೆಯಾದೈವ ಸಹಾಯ. ನನಗೇನು ಕಡಿಮೆಯಯ್ಯಾ. ಓಹೋ ಹೊರಡು ಓ ಘಂಟೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಜಾಗ್ರತೆ ಬಾ ಎಂದು ಅವನ ಕೈಲಿ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು.

ಪುಟ್ಟನು ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದರೆ ಸಾಕು. ಆಗಲೇ ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಗಿರಾಕಿಯಾದ ಮಾವಾಡಿಯ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದನು ಮಾವಾಡಿಯವರ ಗುಟ್ಟು ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದ ಮಹನೀಯರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಆದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಲೇಖನ ಬೆಳಸಿ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಭಂಗಾರದ ಆ ಕೈಗಡಿಯಾರದ ಸೆಹಜ ಬೆಲೆಯು ಸುಮಾರು ೮೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಮಾವಾಡಿಯು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮುಂಚೆಯೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ೨೫ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಡಿ ಗಾಸೂ ಇಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ೨೫ ರೂ. ಗಳು ೨೫ ಲಕ್ಷವಲ್ಲವೇ ? ಎಂದುಕೊಂಡು ಆ ಮಂಕು ಭಟ್ಟನಾದ ಪುಟ್ಟನು ಹರ್ಷಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಮುಳುಗಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ರಾತ್ರಿಯ ಊಟವು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ನಾಟಕಶಾಲೆಗೆ. ಹೋಗಿ ರಿಸರ್ವಮಾಡಿದ್ದ ಒಂದು ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂತರು. ನಾಟಕವು ಪೂರ್ತಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಭಾನುವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ ವಕೀಲರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ವಕೀಲರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದನು. ವಕೀಲರು ಭಾರೀ ವರ್ತಕರೂ ಮೇಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಆದ ಶೇಶವರಾಯರ ಮಗನೆಂಬ ಗೌರವದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಕಿಟ್ಟಿ ಪುಟ್ಟರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಬೆಂಚಿನಮೇಲೆ ಕೂತರು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ವಕೀಲರು ಅಯ್ಯಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ! ನಿನಗೆ ಒಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇಂತಹ ಆಪಾವೋಲಿಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಎಂದು ಬಿದ್ದೆಯೋ ಅಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನಂಬಲಾರದಂತಾಯ್ತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡು. ನಾನು ನಾಳೆ ದಿನ ೧೧ ಘಂಟೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಅವರವರ ವಾನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ವಕೀಲ್ ವಾಸುದೇವರಾಯರು ೧೧ ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಹುಡುಕಿದರು. ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ಒಕ್ಕೇ ಅವಿವೇಕನ ಗಂಟು ಬತ್ತೇ. ನನ್ನ ಕೇಸ್ ೧೨ ಘಂಟೆಗಿರುವುದಲ್ಲ ಎಂದು ಹಲಬುತ್ತಿರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಂತೆ ಕಿಟ್ಟಿಪುಟ್ಟಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಇವರು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಳ್ಳ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ (Good Afternoon Sir) ವಂದನೆ ಎಂದರು. ವಕೀಲರು

ತರುವಾಯ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಈತನೇ ಎಂದು ಜಾಮೀನ್ ಕೊಟ್ಟು ಲಕ್ಷ ರೂ. ಕೊಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಅಯ್ಯಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ ನಿನಗೆ ಈಗ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಏಕಕ್ಕೆ? ನಿನ್ನ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಯೇ ಇಡು. ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ. ಎನ್ನಲು ಇದೇನು ನಿಮಗೆ ಕಮಿಷನ್ (ಲಂಚ) ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಡ್ಡು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವಿರಾ. ಹೊರಡಿ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುವುದೂ ಹೋಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಮೂರು ಜನರೂ ಹೊರಹೊರಟರು.

ಅವಿನೇಕಿಯ ಕೈಲಿನ ದುಡ್ಡಿಗೇನಾದರೂ ಬಿಲಿಯಂಟೇ? ಮೂರು ಜನರೂ ಬರಬರುತ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಯರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಫಲಾಹಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಯರಿಗೆ ಹೊರಟರು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು, ಪುಟ್ಟು ಈ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರುತ್ತಿ. ಅದನ್ನು ಬೇಗ ತಿಳಿಸು.

ಪುಟ್ಟು—ಶ್ಯಾಮು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೋಟಾರು ಹಳೆಯದು. ಈಗ ೨೦ನೆ ಶತಮಾನ. ಹೊಸ 'ರೋಲ್ಸ್‌ರಾಯ್ಸ್' ಗಾಡಿಯು ಬಂದಿದೆ. ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊ. "ಡ್ರೈವರ್" ಯೋಚನೆಯು ನಿನಗೆ ಬೇಡ. ನಾನೇ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ—ಕಿಟ್ಟು ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮತವೇನು?

ಕಿಟ್ಟು—ಶ್ಯಾಮಾ! ಇದಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಚನೆಯೇ? ಪುಟ್ಟನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ನನ್ನದೆಂದು ತಿಳಿ. ಅವನಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಸರಿ ಎಂದು ಮುನ್ನರೂ 'ಅಡಿಸನ್ ಕಂಪೆನಿಗೆ' ಹೋಗಿ ೨೦,೦೦೦ ರೂ. ಗಳಿಗೆ ಮೋಟಾರನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಫ್ಯಾನ್ಸಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ೧೦೦೦ ರೂ ಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು. ಅಂತೂ ಒಂದು ಘಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ ೩೧,೦೦೦ ರೂ. ಗಳು ಖರ್ಚಾಯಿತು. ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂತು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಆಂಗ್ಲೀಯ (Rippon Restaurant and Refreshment Room) ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೃಹವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಪುಟ್ಟು:—ನೀನು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಇಂದ್ರಭವನಗಳಂತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿ. ಶಹಬಾಸ್! ನಿನ್ನಂತಹವನ ಸ್ನೇಹವಿರುವಾಗ ನನಗೇನು ತೊಂದರೆ ಎಂದು ಬಿನ್ನು ತಟ್ಟಿದನು. ಮತ್ತು ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಹೋಟಲಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹದ(ಬಟ್ಟರ್) ಪೇಚಾರಕ ನೊಬ್ಬನು ಅಂದು ತಯಾರಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಫಲಾಹಾರ (ಫಿಡಿ) ಸಾಮಾನಿನ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದು ಆಂಗ್ಲೀಯ

(English) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದರು. ಅದಾದರೋ ೧. ಕೋಳಿಮಟ್ಟಿ, ೨. ಬಿಸ್ಕೆಟ್, ೩. ಮಾಂಸ, ೪. ಕಾಫಿ-ಈರಿಯಿತ್ತು. ಬಟ್ಟರನು ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಟ್ಟೆ (plate) ಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಮುಂದೆ ತಂದಿಟ್ಟನು. ಇದು ಯಾವ ರೀತಿ ತಿನ್ನಬೇಕೋ ಅದೇ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಇದೇ ನೋ ಎಂದು ಮೂವರೂ ಒಂದೊಂದು ಚಂಚದಿಂದ—ಮುಳ್ಳಿನ ಚಂಚದಿಂದ ಹಿಡಿದು—ತಿನ್ನತೊಡಗಿದರು. ತರುವಾಯ ಪುಟ್ಟನು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ, ಇಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಕಿ (ಮಾದಕದ್ರವ) ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅದು ಕುಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವೇ! ನೋಡು, ಎಂದು ಆದನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ರುಚಿಯಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಇನ್ನೊಂದು ಸೀಸಾಯಿಯನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸಿದರು. ಬಿಲ್ಲು ಓಣಿ ರೂ. ಗಳಾಯಿತು. ಆದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಸುಖದ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಾ ಮೋಟಾರಿನ ಬಳಿ ಬಂದರು.

ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಿನಿಮಾದ ಬಳಿ— ಇಂದು ಸೊಗಸಾದ ನಾಟ್ಯ! ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ದೇಶದ ನಟಿಯ ನರ್ತನ! ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನವೂ ಸಹಾ ಉಂಟು—ಎಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದೇ ತಡ. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಹೂ, ರಿಸರ್ವ್ ಬಾಕ್ಸಿಗೆ ಟಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಿಟ್ಟನಿಗೆ ದುಡ್ಡನ್ನು ಜೇಬಿನಿಂದ ಕೈಗೆ ಬಂದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು. ದುಡ್ಡೆಂಬುದು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹುಣಿಸೆಯ ಬೀಜವಲ್ಲವೇ ?

ನಾಟ್ಯವನ್ನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ನಾಟ್ಯಗಾತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಒಂದಾಯ್ತು. ಇದೊಂದು ಕುರಿ. ನನ್ನ ಬಲೆಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಬೀಳುವನೆಂದೂಹಿಸಿ ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಡ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಬರೆದು, ಇವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಎಸೆದಳು. ಪುಟ್ಟನು ಕೂಡಲೇ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶ್ಯಾಮೂ, ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದಮೇಲೆ ಅದೃಷ್ಟ. ಏನಯ್ಯಾ ಆ ಲೇಡಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿರುವಳು ನೋಡಿದೆಯಾ ? ಎನ್ನಲು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ನಿಜಾ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆನಾಗಿದ್ದವನು ಸ್ವಿಮಿಂಟ್ ಕೆ ಬರಲು, ಇಂದೇ ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದರು. ನಾಟ್ಯವು ಮುಗಿಸಿ ನಾಟ್ಯಗಾತಿಯು ಅಗಲೇ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಹೋದಳು.

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಮಿತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ವೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾಟ್ಯಗಾತಿಯ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಇಳಿದನು. ನರ್ತಕಿಯ ಮನೆಯಮುಂದೆ 'ಮಿಸ್ ಸೀರಾ' ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನಿದ್ದನು. ಈ ಅವಿವೇಕ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳು ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನಾವು ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದೋ? (May we come in) ಎಂದರು. ಸೇವಕನು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಒಡತಿಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು, ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಒಳಗೆ ಬಿಡುವೆನೆಂದನು.

ಈ ಅವಿವೇಕಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಭೇಟಿಯ ಚೀಟಿ (Visiting card) ಯೆಲ್ಲಿದೆ? ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ Messrs Sam, Put, Kit want to see you ಎಂದು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಸೇವಕನು ನರ್ತಕಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು.

ನರ್ತಕಿಯಾದರೋ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಗೆಯ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆರಾಮಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳೆದುರಿಗಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತರು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು—“ಮಿಸ್ ಸೀರಾ! ನೀನು ನಮಗೆ ಆಂಗ್ಲೀಯ ನರ್ತನ (Dancing) ವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವಿಯಾ? ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ೧,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ರುಸುಂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆಂದಳು. ಅದರೆ ದುಡ್ಡು ನೊದಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಾಮಗ್ರ್ಯಗಳನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ೧,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಂಗಡ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನಲು, ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟನು. ನಂತರ ನರ್ತಕಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಮರುದಿನ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ (ಮುಜರೆ) ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಅವರವರ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಮಲಗಿದರು.

ಇತ್ತ ಸುಗುಣಿಯು ನೊದಲೇ ಈ ಶಾಮಣ್ಣನ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಳಾದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷಾದಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗಲಾದರೋ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಶಾಮಣ್ಣನ ವಶವಾಯ್ತೆಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೆಲ್ಲ—“ಹೀಗೆ ಹಣವನ್ನು ದುಂದು ಮಾಡಬೇಡ, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕು. ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಸೌಖ್ಯದಿಂದಿರು” ಎಂದು ಅನೇಕವೇಳೆ ಹೇಳಬೇಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಬಿಡಾದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನ ಆನಂದವೇ ಆನಂದ. ಅವನ ದಾರಿಯೇ ಬೇರೆ ಆಯಿತು. ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆಯೇ ಸುಗುಣಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವನು. ಇಂಥಾ ಸಮಯ

ದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಇವರ ಮುಂದೆ ಉಂದು ಸುಗುಣಿಯು, ಶಾಮಣ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವುದು ? ಬಿನ್ನಮನಸ್ಕಳಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು ಇಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಶಾಮಣ್ಣನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಬಂದನು ಸವಯನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಗುಣಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಪುನಃ ಘಾಬರಿಗೊಂಡು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವರೋ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕೂಗಿದಳು.

ತರುವಾಯ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಕೊಠಡಿ (ಪೈಪೇಟ್ ರೂಂ) ಗೆ ಬಂದರು. ಸುಗುಣಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ 'ಶಾಮರಾವ್ ! ಇದೇನು ನೀವು ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಿರಿ. ಇದು ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲವೇ ?'

ಶಾಮಣ್ಣ—ಸುಗುಣಿ ! ಏನು, ದುಂದುವೆಚ್ಚವೇ ? ನಿನಗಾರು ತಿಳಿಸಿದರು ? ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವೆನು. ಅದು ನಿನಗೆ ಸೈರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ? ಚೆನ್ನಾಯ್ತು. ನಮ್ಮೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ನಾನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ನೀನೂ ಹೀಗೇ ಹೇಳುತ್ತೆ, ಆ ಬಡವಕೀಲನೂ ಹೀಗೇ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಏನಿದು ? ನಿನುಗೆ ಇದು ದುಃಖವಾಗಿ ಕಂಡರೆ ನಾಳೆಯಿಂದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಿಳಿಯಿತೋ ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಡ.

ಸು—ಆಯ್ಯಾ ಶಾಮರಾಯರೇ ! ನನಗೆ ದುಃಖವೆಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಮನರಾಯರಂತೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ನನಗೂ ತಂದೆಯಂತಿದ್ದರು. ಅವರು ನನುಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರನ್ನೂ ನನಗೆ ಸಾಕೆ ಕಲಹಿ, ವಿದೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂದವರೂ ಅವರೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಅಂದಮೇಲೆ ನೀವು ನನಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಧನೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅದರಿಂದ ನಾನು ನಿವಗೆ ಒಂದೆರಡು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಗ್ದಾನದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ಭಾರವು ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಅದಿರಲಿ. ಈಗ ನೀವು ಈ ಅಂಗಡಿಯ ಕಾರಭಾರವನ್ನು ಇನ್ನು

೫—೬ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ವಹಿಸಿ, ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಭಾರೀ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ನಿಮ್ಮ ಕೈ ತಪ್ಪುವುದು. ಅಗ ನಿಶೇಷ ದುಃಖಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದು ಇಷ್ಟು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತಳಾದಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೂ ಸುಗುಣಿಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು

ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಕರರಾಯನು ಸುಗುಣಿಯು ಕೊಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತನು.

ಸುಗುಣಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಟ ತರುವಾಯ ಶಾಮಣ್ಣನು—ಸರಿಸರಿ. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂ ಗಳು ಖರ್ಚಾದಾಗ ತಾನೆ. ಇವಳ ಮಾತೇನು. ಆ ದುಡ್ಡನ್ನು ವ್ಯಾಸಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅದರಿಂದ ಈ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೇನು ಮಾಡಲಿ. ವ್ಯಾಸಾರವೂ ಬೇಡ—ಎನೂ ಬೇಡ ಎಂದು ಗೊಣಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ನರ್ತಕಿಯು ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತು. ಕೂಡಲೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನರ್ತಕಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಸೇವಕನು ಒಳಗೆ ಬಿಡದಂತೆ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ತಡೆದನು. ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸೇವಕನನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಒಳಹೊಕ್ಕನು. ಅಸ್ಪೃಷ್ಯಿಯಲ್ಲದೆ ಒಳಗೆಬಂದ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ನರ್ತಕಿಯು ರೇಗಿದಳು. ಕ್ಷುಲ್ಪಹೊಕ್ಕು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಿಸಿಮಾತು ಗಳು ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಶಾಮಣ್ಣನು ನರ್ತಕಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲೈ ನರ್ತಕಿಯೇ ನೀನು ಹೇಳಿಬಿ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ನಿನ್ನ ವಾಗ್ಧಾನಂತೆ ನನಗೆ ನರ್ತನವನ್ನು ಕಲಿಸು. ಎಂದನು. ನರ್ತಕಿಯು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ (You rascal!) ಎಲೈ ಮರುಳಾ! ನೀನು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ. ನಮ್ಮಂತೆ ಮೇಷಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿ ನಿಜವಾದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯನಲ್ಲ ಇಂಥಾ ನಿನಗೆ ನಾನು ವಿಧಿ ಕಲಿಸುವುದೇ, ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನನ್ನಿಗೆ ಸಮತಾದಿದ ರುಕುಂ (Rice) ಆಯಿತು. ಇಂಥಾ ಮೊದಲು ಹೋದ. ಇಲ್ಲದ್ದರೆ ಅರ್ಧಕಂಠ್ರಪ್ರಯೋಗವಾಗುವುದು ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ (Trespass) ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಪಾಣಿಗಿ (ನರ್ತಕಿಯ ನರ್ತಕಿಯು ಬಿಡುಬಿಡ) ತಿಳಿಸುವೆನು. ಏನಾರ್ ಎಂದನು ಈ ವಿಷಯವು ನನ್ನ ಕಿರುಕುಳವೆ ಹೆಚ್ಚುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಶಾಮಣ್ಣನು ದುಡ್ಡನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವೆಟ್ಟುವೇರೆಯಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿರುವನು.

ನಾಚಕ ಮಹಾಶಯಾ! ನಮ್ಮ ಶಾಮಣ್ಣನು ಉದಾರವಾಗಿ ಆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಹಿಂಸಿಸಿದಂತಿರಬಹುದೆಂದು ನೋಡಿದರಾ? ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೂ ಕೂಡಾ ಅದೇ ರೀತಿ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಮೋಸಹೋಗುವೆವೆ? ಮಗ್ಗು ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಿರುವೆವೆಲ್ಲಾ? ಇದ್ದುಬಿದ್ದು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಕ್ಕನಂತೆ ತಕ್ಕ ವಿದವನ್ನು ಕಲಿತು ಧಳಧಳವೆ ವೇಶ್ಯಮಾತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇತರರಂತೆ ವರ್ತಿಸಲು ಹೋದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ? ಈಗಿನ ತರುಣ ಧಾರತ

ವರ್ಷದ ಸ್ತುತಿಯು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲವೆ? ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಾದರೂ ಉಂಟೇ? ಅರ್ಷೇಯದಿಂದ ಬಂದ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ನೀಚ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಇಹಪರಗಳೆವೂ ಇತ್ತೀದಿ "ಧೇಸಾತುಗಳಲ್ಲಿ ದಿನವಹಿ ಬಿಟ್ಟು ವರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರವೆಲ್ಲವೇ? ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ? ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವತರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೂಜ್ಯಭಾರತ ಮಾತೆಯವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ಚಿನ್ನ, ನಮ್ಮ, ಆಚಾರ, ಕೀಲ, ಸ್ವಭಾವ, ನಡೆನಡವಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಈಗ ಪ್ರಕೃತ್ಯ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಭಾರತ ವರ್ಷದ (ದಾಂಧ್ರ್ಯವಸ್ಥೆ) ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳು ದೂರ ತೊಲಗುವುದಲ್ಲವೆನು ಕಾನೆ ಕುಂವು ?

ಇತ್ತ ಪುಟ್ಟಗೂ ಕಿಟ್ಟನೂ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಬರುದಿಕೆಯನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ವವೇಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಪುಟ್ಟನು ಆತನ ಮುಖಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಎನೋ ಅಭಿಮಾನ ನಡೆದಂತಿದೆ. ಇರಲಿ ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದನು. ತರುವಾಯ ಪುಟ್ಟನು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆ? ನಾನು ನಿನ್ನಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಆ ನರತ್ಕಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮಳಾದ ಓರ್ವ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು. ನೀನು ದುಃಖಡಬೇಡ. ಈಗಲೇ ನಡಿ ಎಂದು ಅವನನ್ನೂ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಕಿಟ್ಟನೊಡನೆ ಮೊಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಓರ್ವ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಪುಟ್ಟನು ಆ ಮನೆಯಮುಂದಿದ್ದ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಯು ಇರುವಳೇ ಎಂದನು. ಕೂಡಲೆ ಮುದುಕಿಯು ಇರುವಳೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಲು ಎಲ್ಲರೂ ಒಳಹೊಕ್ಕರು. ದಿನಾಕಾಶಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ್ದ ರತ್ನಕಂಬಳಿಯಮೇಲೆ ಕೂತರು ಓರ್ವ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ಪುಟ್ಟನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಳು. ಪುಟ್ಟನು ಮೊದಲೇ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ವಿಷಯವನ್ನು ಆ ಸುಂದರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ (ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು).

ಆ ವೇಶ್ಯೆಯ ಹೆಸರು ಸುಂದರಿ. ಸುಂದರಿಯು ನವೀನ ಸದೃಶಿಗಳಿಗನು ಸಾರವಾಗಿ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತರವಾದ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಡುಪುತೊಡಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲಂಕಾರಯುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಪುಟ್ಟನ ಸಂಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಸುಂದರಿಯು ಕರೆಯಲು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದನು ತರುವಾಯ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಜರುಗಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯು ಪ್ರಿಯಾ! ನೀವು ನನ್ನಿಗೆ

ಶ್ರೀ ತಂದೆಮುಧುನೋಹನ ವಿಠಲ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಭವನವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವೆನು. ನರ್ತನವನ್ನು ಕಲಿಸುವೆನು. ಹಾಗಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಸೇರಲಾಗದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯದಿಂದಿರಬಹುದು. ಇದು ನಿಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನಲು, ಇಷ್ಟೇತಾನೇ ಇಂಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯವಾಯ್ತೆಂದು ತಿಳಿ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಪುಟ್ಟಕಿಟ್ಟಿ ರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಶಾಮಣ್ಣನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭವನವನ್ನು ೧೦ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡನು. ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಬಹು ಸಂತೋಷ ಹೊಂದಿ, ಈ ಭವನಕ್ಕೆ "ಶ್ಯಾಮಸುಂದರಾ" ಎಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದಳು. ಅಂತೂ ಈ ಮನೆಯೇ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೂ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದಂತಾಯಿತು. ಸುಂದರಿಯು—ಪ್ರಿಯಾ, ಇವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು. ನನಗೆ ವಡವೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಅಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಅಗಲಿಗೆ ಬಂದು ವಿಧವಿಧವಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದನು. ಎಲ್ಲವೂ ಅ ಅಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಬಿಲ್ಲಾಯ್ತು, ಸುಗುಣಿಯ ಎದೆಯು ಹಾರಿಕೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಏನೋನು ಮಾತೂ ಆಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಅಂತೂ ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ ಭವನವು ಇಂದ್ರಭವನದಂತಿತ್ತು. ಹೀಗೆಯೇ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಸುಂದರಿಯೊಡನೆಯೂ, ತನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಡನೆಯೂ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆದನು.

ಇತ್ತ ಸುಗುಣಿಯು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಂಥ ದುರ್ನಡತೆಗೆ ಬಗ್ಗುವೆಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಸರಳಿಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಅಯ್ಯೋ! ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಬಹು ಸಂತೋಷವೊಂದಿದ್ದನೇ ಶಾಮಣ್ಣನವರೋ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಬಹುದೂರ ಹೋಗಿರುವನು. (ಜಾತಿ ಕುಲವೊಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಆನಾ ಬಾರಿಸಂಪನ್ನನಾದನು.) ಇಲಿರಿ ನನ್ನ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವೆನು. ಆಪನ ತಪ್ಪನ್ನು ಅನಿಗೇ ತೋರಿಸುವೆನು. ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು ಸಮಯನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು.

ನಮ್ಮ ಅವಿವೇಕಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಶಾಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಇಂದೇನು, ಸಿನೀವಾ, ಇವತ್ತೇನು ಸಾಟಕ, ಜೂಜು, ಕೂಡಿತ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೈಲಿದ್ದ ದುಡ್ಡನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತ ಬಂದನು. ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಕಷ್ಟ. ಒಂದಾವರಿ, ಬಂದರೆ ಅದು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ ಸುಕೃತ. ಅದನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದ. ಅವಿವೇಕಿಯನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತರಿಸುಪಳು. ಅಂಕೇ ತಮ್ಮ ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಕೂಡ

ಹಾಗಾದಿಹೀಗಾದಿ ೯ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ೨೦ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದನು. ಇನ್ನು ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸದೇ ಬಿಡುವಳೇ?

ತೃತೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಕಷ್ಟ—ನಷ್ಟ

ಶಂ

ಕರರಾಯನು ಮೇಲೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಭ್ಯನೇ. ಒಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಿಚ್ಚು ಯಾವಾಗಲೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಭಾವವೇ. ಅಂದು ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಸುಗುಣಿಯೂ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ತನ್ನ ಕಿವಿಯಾರ ಕೇಳಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ವೋಲಿ ಶಾಮಣ್ಣನ ಕಡೆಯೇ ಇರುವಳೇ ಎಂಬ ಕೋಪ ಬೇರೆ. ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಳು. ಇದರಿಂದ ಇವಳಿಗೇನು ಲಾಭವೋ ತಿಳಿಯದಲ್ಲಾ? ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಶವರಾಯನು ಸತ್ತು ಎಂಟು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದು ಹೋಗಿ ಶಾಮಣ್ಣನು ಇದೇ ರೀತಿ ಅವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಭಾರೀ ಅಂಗಡಿಗೆ ಸಾನೇ ಯಜಮಾನನಾಗುವೆನಲ್ಲವೇ? ಇದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಆ ಹಾಳು ಸುಗುಣಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೆಣಕಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡಿ ಎಂದು ಬೋಧಿಸುವಳಲ್ಲಾ? ಇರಲಿ, ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಲು ಇಂತಹ ಹೆಂಗಸರ ಕೈಲಾದೀತೆ? ಎಂದು ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಮಣ್ಣನ ಲೆಖ್ಪವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದನು.

ಪ್ರಿಯ ವಾಚಕಮಹಾಶಯರೇ, ನೋಡಿದಿರಾ ಶಂಕರರಾಯನ ಮನೋವಿಕಾರತೆ! ಕೇಶವರಾಯರ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗ್ಡಾನ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೋ, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೋ ಹಾರಹೋಯಿತು ಆಗಲೇ ಆ ಪರದೇಶಿಯೂ ಅವಿವೇಕಿಯೂ ಆದ ಶಾಮಣ್ಣನಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಮಸೆಯಹತ್ತಿರುವನು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈ ವಿಚಿತ್ರಕಾಲಗತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲವೇ? ಇನ್ನು ಸುಗುಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಡಿ, ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುವುದು. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಂಗರುಳು. ಆಡಿದ ಮಾತಿನಂತೆ ಶಾಮಣ್ಣನ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಬದ್ಧಕಂಕಣಿಗಳಾಗಿರುಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಒಬ್ಬರಮನಸ್ಸು

ಬಹು ವಿರಳವಲ್ಲವೇ ? ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ತರಃ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಂತು. ಇದು ಕಲಿಪುರುಷನ ಮಹಿಮೆ. ಇದು ಹಾಗೆಲಿ. ಮುಂದೆ ಏನಾಯ್ತೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ.

ಹಾಗೆಯೇ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಕರರಾಯನು, ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಸಾಮಾನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಶಾಮಣ್ಣನು ಒಂದು ಕಾಸನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಕೋರ್ಟು ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮನೆಯನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಲು ಅವನನೊಡನೆ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲನುವಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಗುಣಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಇದೇನು ನನ್ನ ಪತಿಯು ಈ ರೀತಿ ದುಡುಕಿದರು. ಆ ಹಸುಳೆ ಯಾದ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಏನಾದರೊಂದು ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ದಾರಿಗೆ ತಂದು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡದೆ ಈ ರೀತಿ ದುಡುಕಿದ ರಲ್ಲಾ ಆಯ್ಯೋ ! ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ತಂದೆಯ ಉಪ್ಪನ್ನು ತಿಂದು ಇಂಥಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಆತನ ಮಗನಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಆಕ್ರೋಶವು ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಇಷ್ಟುಬೇಗ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಅವಮಾನವು ಉಂಟಾಗದಂತೆ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬೇಡುವೆನೆಂದು ಪತಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಸುಗುಣೆ—ಪ್ರಿಯಾ, ಇದೇನು ತಾವು ಇಂತಹ ಅಚ್ಚಾತುರ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆ ಕಂದನಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿರುವಿರಲ್ಲಾ ?

ಶಂಕರರಾಯ—ಪ್ರಿಯೆ, ಸುಗುಣೆ, ನನ್ನದು ಅಚ್ಚಾತುರ್ಯ ಕಾರ್ಯವೇ ?

ಸು—ಹೌದು. ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಅವನಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವುದು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲವೇ ?

ಶಂ—ಆ ಮೋಲಿಯನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುವುದೇ ? ಇರಲಿ. ಅವನ ಮೇಲೆ ನಿನಗೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಮಮತೆ ?

ಸು—ನನಗಿರುವಷ್ಟು ನಿಮಗೂ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಕೇಶವರಾಯರ ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಶಂ—ನನಗೇ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸುವೆಯಾ ? ನಿನ್ನ ವಿಧಿಯೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಇರಲಿ. ಅವನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವೆನು ಎಂದು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಬಾರದೇ ?

ಸು—ಆದರಲ್ಲೇನು ಅಂತಹ ಮುಚ್ಚುಮರೆ. ಆತನು, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂದ ಧಣಿಯ ಮಗನು. ಅಂದಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮಗನಂತೆಯೇ ಪ್ರೀತಿಸುವೆನು. ಇದಕ್ಕೇಕೆಷ್ಟು ದುಗುಡ ?

ಶಂ—ಸಾಕಾ! ಬಿಡು! ನಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚು ಹರಟೆಯು ನನಗವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಶಾ ಎಣ್ಣೆನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ೬ ಅಂಗಳ ಕಾಲವು ಕಳೆಯಿತು ಇಗೋ ಈ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅವನ ಮನೆಯನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಸುಗುಣೆಯು ಖಿನ್ನಳಾದಳು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಕ್ರಮಾಂತವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೇ ಅದರೂ ಪುತ್ರವಾಕ್ಯವು. ತನ್ನ ಮಗನಾದ ರೇನು? ಸಾಕಿದ ಧನಿಯ ಮಗನಾದರೇನು? ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಳು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಲ್ಲದ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಇಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂತೇ ಎಂದು ಹಾಗೆಯೇ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಳು. ಓಹೋ ಇನ್ನು ನಾನು ಕಾಲವಿಳಂಬ ಮಾಡಬಾರದು. ನನ್ನ ಪತಿಯೂ ಕೂಡ ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸದವರು ಇಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಹಸುಳಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಏನೋ ಪ್ರಬಲಕಾರಣವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಜಾಗ್ರತೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಎಲ್ಲ ಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಈಗಲೆಂದೂ ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು “ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊ” ಅದರಿಂದ ನೀನು ಸುಖಪಡುವೆ. ಈಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ತಕ್ಷಣ ಅಂಗಡಿಗೆ ಗಾಡಿಯನ್ನೇಲೆ ಕಳಿಸು. ಮತ್ತೆ ವತವೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡು. ಸಾಮಾನು ವಾಪ್ಪು ಸಂದಿದುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ರಸೀತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ತರುವಾಯ ಶಾಮಣ್ಣನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ತು ಬಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತಂದೆ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಾಪ್ಪು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅದರ ವಜ್ರದ ಬಹುಬೆಲೆಬಾಳುವ ಉಂಗುರವು ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸುಗುಣೆಯು ಶಾಮಣ್ಣನು ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಸುಗುಣೆ ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಡ ಅದು ಸುವರಿಯ ಕೈಲಿವೆ ಅವಳದನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಾನು ಸಾಯುವುದೇ ಲೇಸು. ದಯವಿಟ್ಟು ಈಗ ಉಂಟಾಗಲಿರುವ ಅವಮಾನದಿಂದ ನಿಡುಗಡೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಸುಗುಣೆಯು ಶಾಮಣ್ಣನು ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ವಾಪ್ಪು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಂದಾವರೂ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಅವಳಿಂದ ತೆಗೆದು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಾಪಸುಬಂದ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ರಸೀತಿಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದವು.

ಇತ್ತ ಅಮಾನನೋಹನೆ ಬಂದ ಶಂಕರರ ಯನು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಜಪ್ತಿಮಾಡಲು ಆರ್ಡರ್ ತೋರಿಸಿದನು. ಶಾಮಣ್ಣನು ನಕ್ಕು ಸುಗುಣೆಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಸೀತಿಯನ್ನು ಅಮಾನನಿಗೆ ತೋರಿಸಲು, ಅಮೀನನು ಶಂಕರರಾವ್, ಇದೇನು ಇವರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅಂಗಡಿಗೆ ಸಂದಿದೆ ಎಂಬ ರಸೀತಿ ಇರಲು ನೀವು ಹೇಗೆ ಜಪ್ತಿಮಾಡುವಿರಿ. ನಡಿಯಿರಿ. ಒಳ್ಳೆ ಗಿರಾಕಿ. ನಿಮ್ಮಂತಹವರ ದೆಶೆಯಿಂದ ನಮಗೂ ಅವಮಾನವೆಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಅಮಾನನು ಹೊರಟು ಹೋದನು ಇತ್ತ ಶಂಕರರಾಯನು ಇದೇನು. ಎಂತಹ ನೋಸ, ಎಂದು ರಸೀತಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಸುಗುಣೆಯು ಸಹಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಇವಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ರೋಷಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

ಇತ್ತ ವಕೀಲರಾದ ವಾಸುದೇವರಾಯರು ಶಾಮಣ್ಣನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ತೆಗೆದ ಹಣವನ್ನು ಆ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಸರಸಪಲ್ಲಾಪವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮಣ್ಣನು ವಾಸುದೇವರಾಯರನ್ನು ಕಂಡು ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ತುನಾಯ ವಾಸುದೇವರಾಯರು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ನೀನು ದುಡ್ಡನ್ನು ಅವಿವೇಕತನದಿಂದಲೂ, ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಹಾಳುಮಾಡಿರುತ್ತಿ. ಈಗಲಾದರೂ ನಿನ್ನ ವಿವೇಕ ಕಕ್ಕಾಗಿ ಶಶ್ಚಾಪ್ತಪಮಟ್ಟಿಲಿ. ವಿವೇಕವನ್ನು "ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ" ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಷ್ಟವಡುವಿ. ಈಗ ನೀನು ಇನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ತೆಗೆದುಕೊ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ವಿಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಹೀಗೆ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಕಾಲಕಳೆದರೆ, ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಸ್ಪತಿಯು ನಿನ್ನ ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಸೇರುವದು. ಆಗ ನೀನು ಕೆಲ್ಸಕಾರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅಂಗಡಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಬೇಕಾಗುವದು. ಕೇವಲ ನೀನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಕೇಶವರಾಯನ ಪುತ್ರನಾದ್ದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಇಂದೇ ಆ ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಅಂಗಡಿಯ ಸರ್ವಸ್ವಾತ್ಮಕತ್ವವನ್ನೂ ನೀನಿಗೆ ವಹಿಸುವಂತೆ ಅತನಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾಲೆಯಿಂದ ನೀನು ಆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲು ಮೃತ್ಯುನಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಅಂದ ಹೊರಹೊರಟನು.

ಶಂಕರರಾಯನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸತಿಯು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಯಹತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲು ನನುಯವಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲು ಮೃತ್ಯುನಾದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಲಾಯರ್

ವಾಸುದೇವರಾಯರಿಂದ ಬಂದ ಒಂದು ಲಕ್ಷೋಪಾಯವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನು ತಂದು ಶಂಕರರಾಯನ ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟು ದೂರಸಾರಿದನು. ಅದರಮೇಲೆ (notice) ಸೂಚನಾಪತ್ರವೊಂದಿರಲು ಅತುರದಿಂದ ಶಂಕರರಾಯನು ಓದ ತೊಡಗಿದನು:—ಆ ಒಕ್ಕಣೆಯ ಸಾರಾಂಶವಾದರೋ ಈ ರೀತಿ ಇತ್ತು:— ಲೇಟ್ ಕೇಶವರಾಯರ ಮರಣಶಾಸನದಮೇಲೆ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಶಂಕರರಾಯರಿಗೆ ಪುತ್ರರೂ ನಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿಗಾರರೂ ಆದ ಶಾಮರಾಯರಿಗೆ ಈ ಪತ್ರ ತಲಪಿದ ೨೪ ಘಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ, ಕೇವರಾಯರ ಅಂಗಡಿಯ ಸರ್ವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ವಹಿಸುವುದು.

(ಸಹಿ) ಶಾಮರಾಯರ ಪರವಾಗಿ

ವಕೀಲ ವಾಸುದೇವರಾವ್.

ಶಂಕರರಾಯನು ಇದನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಮೈ ರೋಮಾಂಚವಾಯ್ತು. ಇದೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾರ್ಯವೇ ಇರಬೇಕು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಈ ರೀತಿ ಜವಾಬನ್ನು ವಕೀಲರಿಗೆ ಬರೆದನು.

ವಾಸುದೇವರಾಯರಿಗೆ:—

ನಿಮ್ಮ ನೋಟೀಸು ಪ್ರಕಾರ ಇಂದೇ ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿಗಾರರಾದ ಶಾಮರಾಯರಿಗೆ ಅಂಗಡಿಯ ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಲಾಗಾಯ್ತು ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅಡಳಿತಗಳಿಗೂ ನಾನು ಜವಾಬ್ದಾರನ್ನಲ್ಲ

(ಸಹಿ) ಶಂಕರರಾವ್.

ತರುವಾಯ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯಕನೂ, ಮಿತ್ರನೂ ಅಂಗಡಿಯ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಮ್ಯಾನೇಜರೂ ಆದ ರಾಮಲಾಲನನ್ನು ಕರೆದು, ಅಯ್ಯಾ ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತ ಕೆಲವು ಗೋಪ್ಯವಾದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆಗೆ ಬರೆಯುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ಹಣವನ್ನು ತೇವಣಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಕಾಗದ ಬರೆಸಿದನು. “ಅಯ್ಯಾ ಇನ್ನು ೪ ತಿಂಗಳುಕಾಲ, ಈ ಅಂಗಡಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಶಾಮರಾಯನೆಂಬುವನಿಗೆ ವಹಿಸುತ್ತೇನೆಯಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಯಾವವಿಧವಾದ ಸಾಲಸೋಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಕೊಡದೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕಂಪೆನಿಯ ಲಾಭ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ನಾನು ಜವಾಬ್ದಾರನ್ನಲ್ಲ.

(ಸಹಿ) ಶಂಕರರಾವ್.”

ಈ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ (ಅಂಗಡಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದ) ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬರೆಸಿ ತನ್ನ ಸಹಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೋಡು ವಂತೆ ರಾಮಲಾಲನಿಗೆ ವಿಳಿಸಿ ಶಂಕರರಾಯನು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಇತ್ತ ಸುಗುಣಿಯು ಅಂಗಡಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಊನಿ ಉಪಹಾರಗಳು ಆದ ಮೇಲೆ ಸತಿಪತಿಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಜರುಗಿತು.

ಶಂಕರರಾಯ—ಸುಗುಣಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀನು ಹಠಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿರು ವೆಯೇ? ಆದೆಂದಿಗೂ ನಡೆಯಲಾರದು.

ಸುಗುಣಿ—ಹಿಯಾ! ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಿರಿ. ಹಠಪ್ಪಾಯಿದು?

ಶಂ—ಎನ್ನೂ ತಿಳಿಯದವಳಂತೆ ನನ್ನೊಡನೆ ನಾತಾಡಬೇಡ. ಹಠ ವೇ, ಆ ಅವಿವೇಕಿಯೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸಂಭಾಷಣೆಮಾಡುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗೆ ಹಾಯವಾಡುವುದು. ಇದು ಹಠವಲ್ಲವೋ ?

ಸು—ಅದು ಹೇಗೆ? ನ್ಯಾಯವರಿತು ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯಮಾಡು ವುದು ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟೆನು.

ಶಂ—ಎಂತಹ ನ್ಯಾಯ? ಸಾಮಾನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾದರೂ ದೆಡ್ಡು ಅಥವಾ ಸಾಮಾನು ವಾವು ಕೊಡದಿರುವಂಥ ನೀಚ ನಿಗೆ ಸಹಾಯವೋ? ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಹಿತಚಿಂತನೆಗೆ ಅಡ್ಡಬರುವುದು ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತವೋ ?

ಸು—ಹಿಯಾ ! ಕೋಪಿಸಬೇಡಿ, ಆತನ ತಂದೆಯ ಉಪ್ಪನ್ನು ತಿಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆವೆಂದು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಪುಣ ವನ್ನು ತೀರಿಸಲು, ಆಪತ್ಪಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ನಾವಿ ಬ್ಬರೂ ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ ?

ಶಂ—ಈ ಆಪ್ತಗಳು ನನಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಗೊಡ್ಡು ಹರಟೆಯನ್ನು ಹರಟಿ ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಕುರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಬೇಡ. ವಾಸು ದೇವರಾಯರು ನನಗೆ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು, ಎಂದು ಆದ ನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ಮೂಲಕಾರಣಗಳಲ್ಲವೋ? ಸಾಕಿಯೆಂದ ಆತನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದರೆ ನನಗಿದ್ದ ಗೌರವವು ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ?

ಸು—ಹೇಗೆ ಕೆಡುವುದು ? ಆತನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದರೆ ತಮಗೆ ಕೇಶವರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಕೆಲವು ಈಗಲೂ ಇರುವುದ ರಲ್ಲೇನು ಸಂಶಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೇಶವರಾಯರ ಮರಣಶಾಸನದಂತೆ ಆತನ ತರುವಾಯ ಶಾಮಣ್ಣನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಲು ತಮಗೇತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಥೆ? ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ?

ಶಂ—ಸಾಳು ಬಾಯಿಮುಚ್ಚು ! ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆತನ ಅಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಮಿಾರಿ ಒಬ್ಬ ಅವಿವೇಕಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ನನಗೇ ಎದುರುಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಾ ?

ಸು—ಏನು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆಯನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಮಿಾರಿರುವೆನೇ ? ಈಗ ತಾವು ಕೈ ಹಾಕಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಅಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾದ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದೆನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.

ಶಂ—ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಯಾ ಅಥವಾ ಆ ಅವಿವೇಕಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿರುವೆಯಾ ? ಬೇಗ ತಿಳಿಸು.

ಸು—ತಾವು ಹೇಳುವ ಕಾರ್ಯವು ಧರ್ಮವನ್ನು ತನಾ 'ದ್ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆಗೆ ಸೇವಕಳು ಸಿದ್ಧಿರುವಳು.

ಶಂ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾಳೆಯೇ ನಾನು ಅಂಗಡಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾಳೆ ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬರಬೇಕು.

ಸು—ಇದೇನು ! ಆ ಬಾಲಕನಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಹಸುಳಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಡುವುದೇ ! ಏನು ಮಾಡಿದಂತಾಯ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಕೈಹಾಕಿ ಅಂಗಡಿಯೂ ಅವನ ಕೈಬಿಡುವುದು. ಅಸಹ್ಯ ಹಾಳಾಗುವನು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಾಣ್ಣಾನವು ಕೆಡುವುದು. ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಆತನಿಗೆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಜೋಗೋಣ. ಈಗ ಬೇಡಿ.

ಶಂ—ನೋಡಿದೆಯೋ ನಿನ್ನ ಹಠ. ಇದು ಹಠವಲ್ಲದೆ ಏತನೇನು ?

ಸು—ಹಾಗಾದರೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವೋ ? ಇದು ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೋ ?

ಶಂ—ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಕೆಟ್ಟದೋ ಅದು ನನಗೆ ಬೇಡ.

ಸು—ಹಾಗಾದರೆ ಶಾಮಣ್ಣನು ಹಾಳಾಗುವನಲ್ಲಾ ?

ಶಂ—ಅದರಿಂದ ನನಗೇನು ? ನಾಳೆ ಒರುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಸು.

ಸು—ತನ್ನ ಸುನಸ್ತಿನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಆಹಾ ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಇಂತಹ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇಕೆ ಹುಟ್ಟಿತು ? ಪತಿಯೇ ಪರದೈವವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈಗ ಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಿಾರುವ ಕಾಲ ಬಂತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ತಂದೆಯಂತೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದ ಕೇಶವರಾಯನಿಗೆ ಶಾಮಣ್ಣನ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ನಾನೇ ಬಾಧ್ಯಳೆಂದು ವಚನ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಅಂತೂ ಈ ಉಭಯ

ಸಂಕಟಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿರುವೆನು. ಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಪತ್ನಾಲಕ್ಷ್ಯ ತಕ್ಕಂತೆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನರಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪ್ರಿಯಾ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಶಂ—ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಇರಲಿ. ಇದರ ಫಲವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದನು.

ಸುಗುಣಿಯೂ ಕೂಡ ಸರಳಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ತಾನೂ ಮಲಗಿದಳು. ವಾಚಕಮಹಾಶಯರೇ ! ನೋಡಿದಿರಾ ಶಂಕರರಾಯನ ಕೃತಘ್ನತೆ. ಕೇಶವರಾಯನ ಉಪಕಾರವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಯಿತು. ದುಡ್ಡು (ಹಣ), ಅಧಿಕಾರದ ಮದವಲ್ಲವೇ ಇದು! ಏನಾದರೂ ವಾಡಿ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಶಂಕರರಾಯನ ಪರಿಣಾಮವು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗುವುದೋ ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹಾರಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ ; ಮುಂದೇನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸೋಣ !

ಮಾರನೇದಿನ ಶಂಕರರಾಯನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ, ಅಂಗಡಿಯ ಜಮಾಖರ್ಚು (ಅಂದಿನವರೆಗೂ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು) ಪಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಅಂಗಡಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಲೆಖಪತ್ರಗಳನ್ನು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ಶಾಮಣ್ಣನು ವಕೀಲರಾದ ವಾಸುದೇವರಾಯರಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರಪ್ರಿಯರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದನು. ಶಂಕರರಾಯನು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡರೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡದೆ ವಾಸುದೇವರಾಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೊಂದೂ ಇನ್ನಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಪಲ್ಲಕ್ಕನಾದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಬರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ರಾಮಲಾಲನಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿ ತಾನು ಹೊರಗದೆ ಬಂದನು. ಸ್ವಲ್ಪನೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ರಾಮಲಾಲನು ಈಚೆಗೆ ಬರಲು ಶಂಕರರಾಯನು, ರಾಮಲಾಲ ! ಇಂದಿನಿಂದ ಈ ಅಂಗಡಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ನನ್ನ ಕೈತಪ್ಪಿರುವುದನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡಿರುವೆಯಷ್ಟೆ. ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ನನ್ನೊಡನೆ ವಾಗ್ಧಾನ ಕೊಡು. ಮುಂದೆ ನೀನೂ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವಿ. ಎಂದು ಅವನಿಂದ ವಾಗ್ಧಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಶಂಕರರಾಯನು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ವಾಸುದೇವರಾಯರು ಅಂಗಡಿಯ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾದ ಸುಗುಣಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಸುಗುಣಾ ! ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಅಂಗಡಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಲ್ಲದೆ ಈ ಶಾಮಣ್ಣನು ಹೆಸರಿಗೆ ಯಜಮಾನನು. ನೀನೂ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ಈತನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವನು. ಆದಿರಲಿ. ಈ ಲೆಖ್ತ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡು. ಇದರಂತೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳೂ ಆದಾಯನಷ್ಟಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿರುವುದೇ ಎನ್ನಲು ಆಕೆಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದಳು. ವಕೀಲನು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವು ಇಷ್ಟೆಗೆ ಪೂರೈಸಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶಾಮಣ್ಣನು ದಾರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗುವನು. ಇಲ್ಲವೇ ಹಾಳಾಗುವನು. ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ತನ್ನ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸೆಲುವಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಟರು.

ಆನಂದವೇ ಆತನಂದ ! ಮಿತ್ರರ ಆನಂದವು ಅಪಾರವಾಯಿತು ! ಶಾಮಣ್ಣನು ಇಂದು ಇಂತಹ ಭಾರೀ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಯಜಮಾನನಾದಮೇಲೆ ಅವನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಿರುವುದೇ ? ಶಂಕರರಾಯನು ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಂದಮೇಲೆ ಶಾಮಣ್ಣನು ಆ ಅವಿಶ್ವಾಸ್ಯರಾದ ಕೆಟ್ಟವುಟ್ಟರನ್ನು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಪದವಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದನು ಅಂತೂ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮ್ಯಾನೇಜರುಗಳಾದರು. ಸುಗುಣಿಯೂ ಈ ಹುಚ್ಚು ದರ್ಬಾರನ್ನು ಕಂಡು ಕಡುನೊಂದಳು.

ಆಂದು ರಾಮಲಾಲನು ಶಂಕರರಾಯನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಹಿಂದೆ ತಾನು ಆನೇಕ ಅಂಗಡಿಯ ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಬರೆದು ಹಾಕಿದ್ದ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಜವಾಬುಬರುವುದನ್ನೇ ಎದುರಿಸೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೨ ಘಂಟೆಗೆ ಅಂದಿನ ಟಿಪಾಲಾ ಬಂತು ಸರ್ವವೂ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಇಂದೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಅಂಚೆಗೊಳವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಮಲಾಲನ ಮೇಜನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ರಾಮಲಾಲನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದನು. ಎಲ್ಲ (ಇತರ ಕಂಪೆನಿಯವರೂ) ರೂ ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬೇಕಾದ ಸರಾಗಿದ್ದರು, ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ಗೆಂಟೆಗೇ ಮೋಸಬರುವುದೋ ಎನೋ ಎಂದು ಭಯ. ಮೇಲಾಗಿ ಚತುರನಾದ ಶಂಕರರಾಯನೂ ಅಂಗಡಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಗಂಟೆನ್ನೇತಕ್ಕೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ಶಂಕರರಾಯನ ಕಪಟವನ್ನರಿಯದೆ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಬರಲು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅದೂ ಕೂಡ ಅವಿವೇಕಿಯಾದ

ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವು. ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹಣ ಪಡೆದ ೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಹಾಳುಮಾಡಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಮುಂದೇನೂ ಸಾಲಸೋಲ ದೊರೆಯಲಾರದು ಎಂದು ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ರಾಮಲಾಲನು ಅತಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಗುಟ್ಟಿನ ಕಾಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಜೆಗೆ ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆತುರದಿಂದ ಕಾದಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ಶಂಕರರಾಯನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಸರಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಅಕ್ಕ (ಸುಗುಣಿ) ನ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರಾಮಲಾಲನು ಬಂದನು. ಸರಳಾ, ನೀನು ಒಳಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ತರುವಾಯ ರಾಮಲಾಲನು ಅಂದಿನ ಟಿಸಾಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಒಂಕೊಂದಾಗಿ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾ ಬಂದನು.

ಸರಳೆಯು ಸಾಧಾರಣ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ. ಬಹು ಚತುರಳು ತನ್ನ ಭಾವನಾದ ಶಂಕರರಾಯನು ಎಂದೇಕೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಊಹಿಸಿದಳು. ಸಂಶಯವಾಯಿತು. ನೋಲಾಗಿ ಎಂದೂ ಬಾರದ ಈ ರಾಮಲಾಲನು ಎಂದೇಕೆ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಬಂದಿರುವನು. ಸಂಶಯದಮೇಲೆ ಸಂಶಯ. ಇರಲಿ. ಇದರ ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಮರೆಯಾಗಿ ಇವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಶಾಮಣ್ಣನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕೆಡಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಠವು ಆತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಮಲಾಲನನ್ನು ಕುರಿತು, ರಾಮಲಾಲ, ಬಹು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವೊಂದು ನಿನ್ನದಾಗಿದೆ. ಆ ಕೆಲವು ಕೈಗೂಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂತಾಗುವುದು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬೇರೆಯಾಗುವುದು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯೇಕೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನೀನು ಶಾಮಣ್ಣನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿ, ಅವನನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮುಂದೆ ಈಗಿರುವ ಭಾರೀ ಅಂಗಡಿಗೆ ಯಜಮಾನರಾಗುವೆವು. ಇದು ಎಂತಹ ಉಸಾಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?

ರಾಮಲಾಲ—(ಶಂಕರರಾಯನ ಮಾತು ಬಹು ರುಚಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂತಿ ಕಂಡು ಬಂದದ್ದರಿಂದ) ಶಂಕರರಾವ್ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಎಂದಾದರೂ ಹೇಳುವೆನೇ. ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯೇ ನನ್ನದು. ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಮುಟ್ಟಿಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ

ದರು. ಅಂತೂ ಈ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನ್ಯವೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತನ ಫಲವನ್ನು ನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬೀಜವನ್ನೇನೋ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದರು.

ಪಾಠಕಮಹಾಶಯಾ! ಬೀಜಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ಫಲವೇ ದೊರೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದೊರಕಿತೇ? ಈ ಬೀಜವಾದರೋ ವಿಷಬೀಜ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂಚುವುದರಲ್ಲೇನುತಾನೇ ಸಂಶಯ? ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ.

ಇತ್ತ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗಾಗಿ ಶಂಕರರಾಯನು ರಾಮಲಾಲ. ಇಂದುರಾತ್ರಿಯೊಳಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ನಂಬಿಕೆಯಾದ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ (Printing Press) ಯಜಮಾನನನ್ನು ಹಿಡಿ. ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಅನೇಕ ನೋಟೀಸ್ (Hand Bills) ಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೂ, ಅಂಟಿಸು. ಎಂದು ಅದರ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. “ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸರಕುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಹಬ್ಬದ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ಶೇಕಡಾ ೫೦ ರಂತೆ (ಅಂದರೆ ಅರ್ಧ ಬೆಲೆಗೆ) ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾರಲಾಗುತ್ತೆ. ಒಂದಾವರ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ. [Grand Reduction Sale for X'mas]

ಈ ರೀತಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಮೇಲೆ ರಾಮಲಾಲನು ಹೊರಡಲು ದ್ಯುತ್ಯನಾದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಂಕರರಾಯನೂ, ಮೇಜಿನಮೇಲೆಯೇ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಶನೊಡನೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ತಾನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಮಲಾಲನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಇತ್ತ ಸರಳೆಯು ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದರಿತು ತನಗೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಂದೆರಡು ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಲು ದ್ಯುತ್ಯನಾದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮಲಾಲನಿಗೆ ತನ್ನ ಮುಂಬಯಿನ ಆಡ್ರೆಸ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಂಚೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ಶಂಕರರಾಯನು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು ಸರಳೆಯು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದೆರಡು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ಮರೆಯಾದಳು.

ಇತ್ತ ಶಂಕರರಾಯನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಕೂತನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೇಜಿನಮೇಲಿದ್ದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದನು.

ರಾಮಲಾಲನು ಹುನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ ತಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಶಂಕರರಾಯನ ಇಷ್ಟಪ್ಪ ಕಾರ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ೧೨ ಘಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿದನು.

ಸುಗುಣೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಶಂಕರರಾಯನು ರಾತ್ರಿ ಊಟವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಸುಗುಣೆಗೇನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸದೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋರಬೇಕೊರಟನು.

ಸುಗುಣೆಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಸಂಕೇಯನ್ನು ಕರೆದು, ಸರಳಾ, ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪನೂಡಿ ಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟೇ ಹೋದರು ನನ್ನೊಡನೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಏನಾದರೂ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರುಹಾಕತೊಡಗಿದಳು ಸರಳೆಯು ಅಕ್ಕಾ! ನನ್ನೊಡನೆ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಕೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ವಿನಹ ಮತ್ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದಿರಲಿ. ಭಾವನಿಗೇಕೆ ಇಂತಹ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು. ಇಂದು ರಾಮಲಾಲನೊಂದಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಎಂದು ತನಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಾ ಇದೋ ಈ ೨-೨ ಕಾಗದಗಳು, ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು. ಎಂದು ತಾನು ತೆಗೆದಿದ್ದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಸುಗುಣೆಯು ನೋಡಿ ಆಹಾ, ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂಬಯಿನ ವರ್ತಕರಿಗೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಏನೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದಂತೆ ಏರ್ಪಾಡುವುದುಹುದು. ಇರಲಿ ನಾನು ಸತ್ಯಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದಾಡುವೆನು. ಪತಿಯೆಂದು ಆತನ ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ನಾನು ಒತ್ತಾಸೆಕೊಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಲೋಕಪತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ನನಗೂ ಪತಿಯು. ಆತನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವನು. ಇರಲಿ. ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಮಾಡುವೆನು. ಸರಳಾ! ಈಗ ನೀನು ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕಳಾಗಿರುವೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಆತನಿಗೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸು ಆತನ ತಂದೆಯ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವೆನು, ಸರಳೆಯು ಅಕ್ಕಾ ನೀನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಾಗಲೇ ಆತನನ್ನು ನನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆನು. ಆತನನ್ನು ನಾನೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುವೆನು ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದಳು. ಈವರೂ ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಮಲಗಿದರು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲವಾಗಲು ಸುಗುಣೆಯು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊರಡಲು ದ್ಯುಕ್ತಳಾದಳು. ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದ ಹಸ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಅಗಲೇ

కిక్కిరిండు నింతిద్దారే. అంగడియ బాగిలన్న తేగదరే సాకు అర్థక్కింత కడిమే బిలేగి సామానుగకన్న మారుత్రారాద్దరింద నాను మోదలు తేగదుకొళ్ళబీళు, తాను మోదలు తేగదుకొళ్ళబీళు (ఇల్లదిద్దరే సామాను ఎల్లి ముగిదుకొణువుదోణి ఎంబ సంతయ) ఎందు అనేకరు ఆగలే కాదిద్దారే. అంగడియ సేవకరు బాగిలన్న తేగియలూ బిడరు. సందిగళ్లి నుగ్గి సేవకరు బాగిలన్న తేగిరు. ఎందూ ఇల్లద ఇంతక ప్రచండ గలాటియన్న మారాటిద స్త్రియరు నోడి, ఇదేను ఈసాతి "క్రీమానుసా గ్రాండ్ సేలా" గే ఇష్టు గలాటి ఎందు సోజిగగొం డరు. ఆ సామాను కేడి—ఈ సామాను కేడి ఎందు ఎల్లరూ తేగిదు కేడికత్తిదరు సాప! ఆ మారాటిద దేంగసరు అంగడియొళక్కి బరువుదక్కే స్థళవిల్లిదిద్దాగ అంగడియ బాగిలిగే కచ్చిద్ద ప్రసిద్ధ పత్రికేయన్న దేగే తానే నోణుడువరు అంతూ తమ్మ నిజవాద బిలే యన్నే జసరిగే తిళిసిదరు. ఎల్లరూ ఒట్టాగి, ఇదేను? నిణ్ణ ప్రకటి సిరువదు ఒందురేతి, మారువుదు ఒందురేతి, నోడి, ఎందు ప్రసిద్ధ వత్రికేగకన్న తోణిసిదరు. స్త్రియరిగే ఒందూ తిళయ దాగియో యోజిసి నమ్మ ధణియోణాదరూ ఈరేతి కబ్బళ్ళాగి బిలేయన్న కమ్మి మోడిరబతుదే? ఎందు లూహిసి ఆదే అర్థకయక్కి మారతొణిగిదరు.

ఇష్టుకొత్తిగే సుగుణేయు మనెయింద దోరకు అంగడిగే బందళు. ఇత్త తామణ్ణ నూ తళ్ళ ప్రియసఖిరొడనే అంగడియ బాగిలిగే బందను. కక్కాబిక్కియాగి గిరాకీగళ్ళన్న నోణుడుత్తా నింతేబిట్టను. ఒళయోగ అు దారియో ఇల్ల. పుట్టా, ఇందేను ఇష్టు జన? నోడిదియా! నాను అంగడియ యజమానసాద కుడణ్ణి ఎష్టొందు గిరాకీగళ్ళు, వన్న ఆద్యష్ట బకళ జిన్నాగిదే. ఇరలి, ఒళగే దోణిగొణి. కిట్టి, నిణ్ణ ముందే దారి బిడిసుత్తా నడి ఎను దేళుత్తా ఎల్లరూ ఒళయో క్కరు. మూవరూ ఆఫిసా రూంనలి కుతరు.

ఇత్త మధాత్మవాగుత్తా బరలు స్వల్పమట్టిగే జనగళ గద్దలవు కడిమేయాయిత. మారాటిద దేంగర క్కేగళ్ళిల్లవూ సోణుకొణిద్దవు. అందు అంగడియ కేలసగారరిగిల్లా దిగ్గ్రిమేయాయిత. ఎల్లరూ ఒట్టాగి బందు సుగుణేగి ఈ వర్తమావనన్న తిళిసిదరు. సుగుణేయు ఘాబరిగొండు దోరగే బందు అంగడిగే కచ్చిద్ద బిటియన్న నోడి దళు. మ్మే జర్పురిసితు. ఏను మోడియాళు? తామణ్ణ నన్న

ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದಳು. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಂತೆ ಮೂವರೂ ಇದ್ದರು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ತರುವಾಯ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅಂದು ನಡೆದಿರುವ ಸರ್ವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆ ಅವಿವೇಕಿ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅದೊಂದೂ ತಲೆಗೆ ಕತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಹಿಗ್ಗಿದನು. ವ್ಯಾಪಾರವು ಅಂದು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನದೆಂದು ಲೆಖ್ಪನನ್ನು ತಾಸಿನೋಡಿದನು. ಅಂದು ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದು ಕಂಡು, ಎಲೈ ಸುಗುಣೆ, ಎಂದೂ ನಡೆಯದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಇಂದು ಅಗಿರಲು ಇದಕ್ಕೇಕೆ ನಿನಗೆ ವ್ಯಸನ? ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಐದು ಸಾವಿರವಾದರೆ ಅಂಗಳಿಗೆಷ್ಟಾಯಿತು? ವರ್ಷಕ್ಕೆಷ್ಟಾಯಿತು? ಛೇ, ನಿನಗೆ ಇದರ ವಿಷಯವೇ ತಿಳಿಯದು. ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊಂದು. ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುವೆನು ಎಂದು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟನು.

ಆಯ್ಯೋ ವಾಪ ! ಹೆಂಗಸಾದ ಸುಗುಣೆಯ ದುಃಖವು : ಪಾರನಾಯಿತು. ಇದು ಲಾಭ-ಇದು ನಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರೂ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಶಾಮಣ್ಣನ ಪರಿಣಾಮವು ಎಂತೋ ಎಂತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಈಚೆಗೆಗೆ ರಾಮಲಾಲನು ಶಾಮಣ್ಣನೊಡನೆ ನಿಶೇಷ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಮಲಾಲನು ಶಂಕರರಾಯನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಕಾರ್ಯ ಬೆಳೆಸತೊಡಗಿದನು. ಸುಂದರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೂ ಬರುವುದೂ ವಿಶೇಷವಾಯಿತು. ಮೂರ್ಖಗ್ರೇಸರನಾದ ಶಾಮಣ್ಣನು ಇದೊಂದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಮಲಾಲನೂ ಅಂದೇ ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ಮುಂದೆ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲೋಸುಗವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಪಾಗದವನ್ನು ಬಿಂಬಾಯಿಗೆ ಬರೆದನು.

ಇತ್ತ ಸುಗುಣೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ತನಗಾಗಿ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕಾದಿಡ್ಡ ತನ್ನ ಸಹೋದರಿ (ಸರಳೆ) ಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಎನೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ ಆಕಳು ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಬಾಲಕಿಯಾದ ಸರಳೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಅಕ್ಕಾ, ಇಂದೇಕೆ ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಸಂತಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ, ನಿನ್ನ ದುಃಖವಾದರೂ ಏನು? ಬೇಗ ತಿಳಿಸ.

ಸುಗುಣೆ—ಸಹೋದರಿ, ನನ್ನ ದುಃಖವು ವಿಂತಿಮೀರಿಯ ನಮ್ಮಿವರ ಸಾಕುತಂದೆಯಾದ ಕೇಶವರಾಯರಿಗೆ, ನಾನು ಮಾಡಿದ ಮಗ್ಗೂಟವು ಬಂದು ಕಡೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಮಣ್ಣನು ಆ ಸುಂದರಿಯ ವಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಣವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

ಆತನು ದಾರಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇಲ್ಲ! ಇಲ್ಲ! ಆತನ ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದಂತಿದೆ. ಹಾಳು ಸಹವಾಳ ಎಂದು ರೋದಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಸರಳೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿ ಅಕ್ಕಾ ಇವಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ದುಃಖಪಡುವೆ. ನನ್ನಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆತನನ್ನು ನೀನು ದಾರಿಗೆ ತರಲಾರೆಯಾ? ನಡಿ. ಈಗ ಊಟಮಾಡೋಣ ನಂತರ ಎಲ್ಲವೂ ಎಂದು ಈವರೂ ಊಟಮಾಡಲು ಹೊರಟರು.

ಭೋಜನಾನಂತರ ಸುಗುಣೆಯು, ಸರಳಾ, ನನಗೊಂದು ಆಲೋಚನೆಯು ಹೊಳೆಯಿತು. ನೀನು 'ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣಳಿದ್ದೀಯೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ನ ಚಿತ್ರಸರವೊಂದನ್ನು ಬರೆ. ಆತನನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಸುವೆ. ಇದರಿಂದ ಏನಾಯಿತೆಂದರೆ ಆತನ ಮನವನ್ನಾಕರ್ಷಿಸಿದಂತಾಗಿ ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಸುಂದರಿಯ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಕುಶಲತೆಯನ್ನು ನೋಡುವೆ. ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ಚಿತ್ರಸರವೊಂದಿಗೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿ ಸುಗುಣೆಯು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಒಂದು ರೂಪಾಯಿನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಎಂಟಾಣಿಗೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಯಾರು ತಾನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು! ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಶಾಮರಾಯನ ಅಂಗಡಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಖರೀದಿಯಾದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಸಾಲ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಈಗಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ, ಎಂದು ಕೆಲವರು, ಫಗದು ಕೆಲವರು, ಈ ರೀತಿ ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಐವಾರು ದಿನಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯು ಬರಿದಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕು ಖರ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹೊಸ ಸರಕು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಗಡಿಯು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಮಣ್ಣನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊಸ ಸರಕುಗಳು ಶಂಕರರಾಯನ ಕೌತಂತ್ರದಿಂದ ಬಾರದೆಹೋದ್ದರಿಂದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ವ್ಯೂರ್ಧ್ವಿಸಿತು. ಕಾಲುಭಾಗ ಉಳಿದಿದೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಅದೂ ವ್ಯೂರ್ಧ್ವಿಸಿದಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದು ತಾನೇ ಏನು? ಇಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಯೋಚನೆಯು ಸುಗುಣೆಯೊಬ್ಬಳಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗುಣೆಯು ಏನೊಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಸರಳೆಯ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು.

ಇತ್ತ ಸರಳೆಯು ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರನಿಪುಣಳಾದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಘಂಟೆಯ ಕಾಲ ದೊಳಗಾಗಿ ಶಾಮಣ್ಣನ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಸರವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿ, ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಚಿತ್ರಸರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಸುಗುಣೆಯು ಆಕೆಯ

ಅನೋಘವಾದ ಕಲಾ ನೈವುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅನಂದಭರಿತಳಾಗಿ ಸರಳೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಚಿತ್ರಪಠದೊಂದಿಗೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆತನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಅನಂದಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿಥ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸುಗುಣೆಯು ಬಾಗಿ ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಕಾಣಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸುಗುಣೆಯೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಶಾಮಣ್ಣನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಶಾಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹಾಗೆ ಯೇ ಆ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಕಲಾಕೋವಿದರೇ ಸರಳೆಯು ನಿವುಣ ಕೆಂದು ಬಹುಮಾನಸನ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಸ್ನೇಹಿತರಂತಹ ಶುದ್ಧಶುಂತರು ಅಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇ? ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಕುಡೂಹಲದಿಂದ, ಸುಗುಣಾ! ಇಂತಹ ಸುಂದರಚಿತ್ರವನ್ನು ನನಗೇ ತಿಳಿಯದೆಯೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡದೆಯೂ ಕೂಡ ಬರೆದಿರುವ ಕಲಾಕುಶಲರಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು ಎಂದನು. ಸುಗುಣೆಯು ಶಾಮಣ್ಣ! ಇದನ್ನು ಓರ್ವ ಸುಂದರೀಮಣಿಯು ಬರೆದಿರುವಳು, ಆಕೆಯು ನಿನ್ನ ಸಂದರ್ಶನವೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಬರುವುದಾದರೆ ಅಕೆಯನ್ನು ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು ಎನ್ನಲು ಕೂಡಲೇ ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಸುಗುಣೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಸರಳೆಯು ಇದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಸರಳೆಯು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಸರಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾಗಿತ್ತು. ಕೊಚ್ಚನೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ ಸರಳಾ! ನೀನು ಇಂಥಾ ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತಳೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈಗ ನೀನು ಈ ಚಿತ್ರಪಠವನ್ನು ಬರೆದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ನಿಮಿತ್ತವೇನು? ಎನ್ನಲು, ಸರಳೆಯು ನಿಮಿತ್ತವು ಬಹುವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯೇನೆಂದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಕಳಿಸಿದನು. ಸುಗುಣೆಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕೆಲಸವು ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಫಲವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾದಳು.

ಇತ್ತ ರಾಮಲಾಲನು ಸುಗುಣೆಯ ಮತ್ತು ಶಾಮಣ್ಣನ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂದು ಸರಳೆಯೂ ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡನು. ಧಟ್ಟನೆ ಒಂದು ಆಲೋಚನೆಯು ಹೊಳೆದು ಕೂಡಲೆ ವರ್ತಮಾನಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಸುಂದರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಸುಂದರಿಯು ಈಚೀಚಿಗೆ ರಾಮಲಾಲನ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಳಾದ್ದರಿಂದ

ಅವನ ಅನುಮತಿಯಂತೆಯೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ರಾಮಲಾಲನು ಸುಗುಣಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಬಂದು ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಸರಳೆಯೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಬಹುಬೇಗ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವ ಸ್ವಭಾವ ಸುಂದರಿಗೆ ಅಳುಮಾನ ಬಂತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾದವು. ಇದರಮೇಲೆ ರಾಮಲಾಲನ ಒತ್ತಾಸೆ. ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುವಷ್ಟು ಕೋಪವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಒಂಟೊಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದಳು. ರಾಮಲಾಲನು ತಡೆದು ಅವರೀವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದನು.

ಇತ್ತ ಶಾಮಣ್ಣನು ಸರಳೆಯು ಬಂದ ನಿಮಿತ್ತವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಸರಳೆಯು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು.

ಸರಳೆ—ಸ್ವಾಮಿ! ತಾವು ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವೆನೆಂದು ವಚನಕೊಟ್ಟರೆ ತಿಳಿಸುವೆನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಹೊರಡುವೆನು.

ಶಾಮಣ್ಣ—ಸರಳಾ! ಈ ನಿನ್ನ ಕಲಾಕಾಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ತೀರದು. (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪ, ಇವಳೇನು ಕೇಳಿಯಾಳು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದು) ಆಗಲಿ ಇದೋ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ವಚನವಿತ್ತನು. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವೆನು.

ಸರಳೆ—ತಾವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಒಂದು ಪದಾರ್ಥದ ಬೆಲೆಯು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಅರ್ಧರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾರಿದರೆ ಲಾಭವೋ ನಷ್ಟವೋ ತಿಳಿಸಿ.

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ—ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಕೇಳುವಿ. ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಅದು ನಷ್ಟವೆನ್ನುವರು.

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀವೂ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಿರಿ ತಾನೇ ?

ಶಾಮಣ್ಣ—ಅದು ಹೇಗೆ ? ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಭಾರೀ ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲವೇ ?

ಸರಳೆ—ವ್ಯಾಪಾರವೇನೋ ಭಾರಿಯದೇ ಆದರೆ ಮಾರಿರುವ ೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸರಕು ಎಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಬಾಳೇತೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಾ ?

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ—ಏನು ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯೇ ? ಇಲ್ಲ ! ಇಲ್ಲ !!

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಸರಕಿನ ಅಸಲು ಕ್ರಯದಪಟ್ಟಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು (stock book) ತರಿಸಿ ಎನ್ನಲು ಕೂಡಲೇ ಇವಾನನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು, ಸುಗುಣಿಯನ್ನು ಆ ಪುಸ್ತಕದೊಡನೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕೊಡಲೆ ಸುಗುಣೆಯು ವುಸ್ತುಕವನ್ನು ತಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಆಸಲು ಕ್ರಯವು ಮಾರಿರುವ ೫ ಸಾವಿರರೂಪಾಯಿಗಳ ಸರಕಿಗೆ ೧೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಐದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ಸರಳೆಯು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇರೂರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಶಾಪ! ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಶಾಮಣ್ಣನ ಎದೆಯೊಡೆಯಿತು. ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಯಿತು. ಹಣವನ್ನು ಹುಡುಗೇಬೀಜಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡೆಯಾಗೆಚೆದ್ದ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹಣದ ಬೆಲೆಯು ಈಗಲೀಗ ತಿಳಿಯಬಂತು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧಕ್ಕರ್ಧ ಬೆಲೆಗೆ ಸರಕುಗಳು ಾರಾಟವಾಗಿ ನಷ್ಟಹೊಂದಿರುವನೆಂಬಂತವು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅವಿವೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಹತ್ತಿದನು. ಇದು ಹೇಗಾಯಿತೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಗುಣೆಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದನು. ಶಂಕರರಾಯನ ದೌಷ್ಠ್ಯಕ್ಕೂ ಕುತಂತ್ರಕ್ಕೂ ಕೋಪಹುಟ್ಟಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಸುಗುಣಾ! ನೀನು ನನಗೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. 'ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂತು' ಎನ್ನುವಂತೆ ಈಗ ದುಃಖಿಸಿ ಫಲವೇನು? ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬೇಗ ತಿಳಿಸು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಸುಂದರಿಯು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಳಹೊಕ್ಕಳು.

ಶಾಮಣ್ಣನು ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಸುಂದರಿಯು ಇಂದು ಶಾಂತಳಾಗಿದ್ದಳಿಲ್ಲ. ಕಡುಕೋಪದಿಂದ ಅವಳ ತಯನಗಳೆರಡೂ ಬಿಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊನೆಗೆ ಶಾಮಣ್ಣಾ, ನನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಇವಳೊಡನೆ ಕುಳಿತು ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಾ? ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಅವಿವೇಕತನದಿಂದ ದುಂದುವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಈಗ ವೆಚ್ಚಹೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಇಂದು ನನಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆನೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಸೊಗಸು ಗಾತಿಯೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿತು.

ಈಗೇನುಹೇಳುವೆ, ಮುತ್ತಿನಹಾರವನ್ನು ನೊಡಲುಕೊಡು ಈ ಚೀಟಿಯ ಸಂಗ ಬಿಡುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದಾರಿ ನಿನ್ನದು. ಏನು ಹೇಳುವೆ.

ಶಾ—ಸುಂದರಿ! ಇಂದೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಕೋಪ! ಈಕೆಯು ಸುಗುಣೆಯ ತಂಗಿಯು. ಹೆಸರು ಸರಳಕುಮಾರಿ. ನನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವಳು, ನೋಡು. ಎಂದು ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು 'ಕೋತಿಯು ಕೈಗೆ ಮಾಣಿಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟಂತೆ' ರೋಸಾನಾನ್ವಿತಳಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿದಳು. ಸರ

ಳಿಯ ಕೋಪವು ಅಧಿಕವಾಯ್ತು. ಅವಮಾನ ಬೇರೆ. ಅದರೆ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಯಾವ ಮಾತೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸುಂದರಿಯು ಲೋ, ಹೇಡಿ, ಶಾಮಣ್ಣ! ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತರದಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೊರಬೇಡೋದಳು.

ರಾಮಲಾಲನು ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು. ಸರಳಿಯು ಮರೆನುಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರೀರ್ವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಾದರೂ..... ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು..... ವಿಷ..... ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಸಂಶಯ ಬಂತು. ಸರಳಿಯು, ಮರಳಿ ಶಾಮಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ಇತ್ತ ಸುಂದರಿಯು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ರಾಮಲಾಲನು ಅಂದಿನ ಟಿಪಾಲನ್ನು ನೋಡಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

ದಿಕ್ಕೇತೋಚದ ಶಾಮಣ್ಣನು ಸುಗುಣಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದನು. ಸುಗುಣಾ! ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಲಗಾರರ ಗಲಾಟೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯು ನನ್ನ ಕೈಬಿಡುವುದು. ಕಷ್ಟ ಒಂದು ಕಡೆ, ನಷ್ಟ ಒಂದು ಕಡೆ, ನೀನೇ ಇದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾಗ್ನಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯಕರೆಂದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸುಗುಣಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗಾದರೂ "ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊ" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು.

ಚತುರ್ಥ ಪರಿಚ್ಛೇದ

“ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊ—ಸ್ತ್ರೀಸಹಾಯ”

ದರಿಯು ಬಹು ರಭಸದಿಂದ, ರಾಮಲಾಲನೊಡನೆ ಪ್ರೇಮಸಂಭಾಷಣೆಯಾದ ಬಳಿಕ, ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಳು. ವಾಚಕ ಮಹಾತಯಾ! ಸುಂದರಿಗೇಕೆ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಆಗ್ರಹ ಬಂತೆಂದು ಅವು ಶಂಕಿಸಬಹುದು? ಅದು ಸಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಕ್ಕೂ ರಾಮಲಾಲನ ಕೃತ್ರಿಮವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಅದರೆ ಆ ತಪ್ಪು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರದಂತೆ, ಶಂಕರರಾಯನ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅಂತೆಯೇ ಸುಂದರಿಯೂ ಈಗ ರಾಮಲಾಲನ ಕೈಬಿಂಬೆಯಾಗಿ ಅವನ ಸೂತ್ರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಆಡತೊಡಗಿದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಸುಂದರಿಗೊಂದು ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡು

ವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಎರಡು ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತಂದುಕೊಡದೆ ಒಂದೆರಡುದಿನಗಳು ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿದ್ದೇ ಸುಂದರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದಳು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಶಾಮಣ್ಣನು ಸರಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾ ತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಒಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ, ಸುಂದರಿಗೆ ಕಂಡುಬಂತು. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಳು ಮೇಲಾಗಿ ರಾಮಲಾಲನ ದುರ್ಬೋಧನೆಗೊಳಗಾದಳು. ಅಂತೂ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸುಂದರಿಗೆ ಮತ್ಸರವು ಹುಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನು ಜರಿಯಹತ್ತಿದಳು. ಅಂತೂ ರಾಮಲಾಲನ ದುರ್ಬೋಧನೆಯೇ ಸುಂದರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಸಾಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಮರೆತಳು. ಭೋವಾಚಕಬೃಂದಾ! ನೋಡಿದಿರಾ ದುಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಹವಾಸದ ಪರಿಣಾಮವು. ಎದುವರಿಗೂ, ಪುರುಷನು ಸ್ತ್ರೀಹೃದಯವನ್ನರಿತು, ಬೇಕುಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವನೋ ಅದುವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರೇಮವೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮವು ದೊಡಕುವುದು ದುರ್ಲಭ. ಪಾಪ! ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಅಂಗಡಿಯ ಮಾಲುಗಳು ಆರಕ್ಕೆ ಮೂರಾಗಿ ಮಾರಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟವರೆ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದೇ ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಪ್ರತಿದಿನದ ಆದಾಯವು ಬರುವುದೆಂತು ? ಇದರಿಂದ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹಣ ಸಿಕ್ಕದೆ ಸುಂದರಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನಕೊಟ್ಟಂತೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಆ ಪಾಪಿಗೆ ಹೇಗೆತಾನೇ ತಿಳಿದಿತು. ಇಂದು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಸರಳೆಯ ಬುದ್ಧಿ ಜಾತುರ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಆದಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಅವಳು ಬಂದಿದ್ದಾಗ, ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಮಾಡಿಯಾಳು. ಇದರಿಂದ ಸುಂದರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೋಪ ಹುಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ರಾಮಲಾಲನ ಇಲ್ಲದಸೊಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಇತ್ತ ರಾಮಲಾಲನು ಅಂದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಟಿಪಾಲನ್ನು ಓಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೇ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾಗದವೊಂದನ್ನು ಒಡೆದು ಓದಿಕೊಂಡನು. ಅದು ಶಂಕರರಾಯನು ಬರೆದ ಪತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮಣ್ಣನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನೆಂತಲೂ, ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನಗೇ ಅಂಗಡಿಯ ಯಾಜಮಾನ್ಯವು ಬರುವುದೆಂತಲೂ ಬರೆದಿದ್ದನು. ಅಂತೆಯೇ ರಾಮಲಾಲನಿಗೆ ಆಗ ಭಾರಿ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದೂ ಇನ್ನು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ತಾನು ಊರಿಗೆ ಬರುವಂತೆಯೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ತಾನು ಯಾವ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಮಾಡಲಾಗಬೇದು ತಿಳಿಸಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ರಾಮಲಾಲ್‌ನಿಗೆ ಈ ಪತ್ರಾಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. “ವಿನಾಶಕಾಲೇ ಸುಸಂರೇತಬುದ್ಧಿಃ” ಎನ್ನುವಂತೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೊಂದು ದುರಾಲೋಚನೆಯು ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಿತು (ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ) ಹೇಗಾದರೂ ಇಂದು ನಾನು ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಅಲೋಚಿಸಿದಂತೆ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಷಕೊಟ್ಟು ಸಂಹರಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಮಾನವೇನಾದರೂ ಬಂದರೇನು ಮಾಡಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಶಂಕರರಾಯನ ಅಕ್ಷರೆಯಲ್ಲಿ ‘ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಯುಗಪದಮ ಸಂಹರಿಸು’ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು [ಆ ಕಾಗವದಲ್ಲಿ] ಅವನ ಸ್ವಹಸ್ತದಂತೆ ಬರೆದರೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಒಂದು ಸೇಳೆ ಶಂಕರರಾಯನು ನನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯೊಡನಾದರೂ ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲೇ ಹಿಗ್ಗಿದನು. ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಬಹುಕೆಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಅವನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರೆ ಸುಂದರಿಯೇನಾಗರೂ ಅವನೊಡನೆ ಸೇರಬಹುದು ಅದ್ದರಿಂದ ಇದೇ ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ ಅಲ್ಲದೆ ಶಂಕರರಾಯನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಲು ಬಂದರೆ ಅವನ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದಿರುವ ಕಾಗವಗಟ್ಟನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತರುವೆನು. ಇದಕ್ಕಾದರೂ ಅಂಜಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವನು ಎಂದು ಶಂಕರರಾಯನಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗವದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರೀತಿ ಬರೆದನು. ಆಹಾ! ಇವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಶಂಕರರಾಯನ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇರುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿದನು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಲವು ವಿಾರುತ್ತಾ ಬರಲು ಅಂಗವಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಟು ಸುಂದರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ದೂರಖಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಸುಗುಣಿಯು ಸಂತ್ಪಿಸಿದಳೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿ-ಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಲ ಮಹದಾಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಅದನ್ನು ಶಂಕರಗೊಳಿಸಲು ಸುಗುಣಿಯಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚತುರಳಾಸ ಸರಳೆಯ ಮುಖವನ್ನೇ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಇನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ [ಅವಿವೇಕತನ] ಬಹು ದುಃಖವುಂಟಾಯ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಸರಳೆಯು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಒಪ್ಪಿದನು. ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಸುಗುಣೆ, ಸರಳೆ, ಮಿತ್ರರಾಗ ಪುಟ್ಟಿ-ಪುಟ್ಟಿರಿದೊಡಗೂಡಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಕೊಂಪುಹೊತ್ತು ಅಂಗವಿಯು ಲಾಭನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಂದಿಟ್ಟುಗುವಂತೆ ಸುಗುಣಿಯು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆ

ಯಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಮುಂದೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸುಗಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಸುಗಣೆಯು, ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು "ನನ್ನಿಂವ ತಿಳಿದುಕೋ" ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂತೆ ನಡೆಯುವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆ, ಯೋಚಿಸು. ಎನ್ನಲು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಸುಗುಣಾ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತನಂತೆ ನಡೆಯುವೆನು ಮುಂದಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸು, ಎಂದನು. ಆಗ ಸುಗಣೆಯು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ! ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಯಾಜಮಾನ್ಯದ ಅವಧಿಯು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರವಿರುವುದು. ಆದರೊಳಗಾಗಿ ಏನಾದರೊಂದು ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ಅಂಗಡಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯು ನಿನ್ನ ಕೈಬಿಡುವುದು. ಆದರಿಂದ 'ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ವರೆಗೂ ಅಂಗಡಿಯು ರಿವೇರಿಗಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಲುಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿ ಬಿಡೋಣ. ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹೊಸಕೊಸಸರಕುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸೋಣ. ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದಕೂಡಲೇ ಅಂಗಡಿಯೂ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಉಂಟಾಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿನ ನಷ್ಟವು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಂತಹ ಆಲೋಚನೆ ನೋಡಿದೆಯೋ ಎನ್ನಲು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಈಗ ಉಂಟಾಗಿರುವ ನಷ್ಟವು ಹೇಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಇನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆದಕಾಗಿ ಪುನಃ ಸುಗುಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಸುಗಣೆಯು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ! ಹೆದರಬೇಡ ನೀನು ಇಷ್ಟು ಆಲೋಚನಾಶೀಲನಾಗಿ ಮೊದಲೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಷ್ಟವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನಗೆ ದೈವದತ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಚಾರ್ತುರ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ಸರಕನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಮೆಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆನೆಯಾಗಿ ಈಗ ನೀನಿಗೆ ನಷ್ಟ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಲಾಭಕರವಾಗುವುದು. ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು. ತರುವಾಯ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀನು ನಡೆಯುತ್ತೀ ಎಂದು ವಚನಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ಆ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಮಾರಲಾಗದು. ಆ ಹಾಳು ಸುಂದರಿಯ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಡು. ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಸರಳೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಾಡಿಕೊ. ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನು ಸರಳೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಸರಳೆಯು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದಳು. ಪುನಃ ಸರಳೆಯು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ನಾನು ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿವೆದ್ದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವಂತೆ ವಾಗ್ದಾನವಿತ್ತಿರುವಿರಿ. ಇದೇ ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಯವು ಒದಗಿದೆ. ನಮ್ಮಕ್ಕನ ಇಚ್ಛೆ (ತನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವುದು) ಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊ

ಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನಲು, "ದರಂತೆಯೇ ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಒಪ್ಪಿದನು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರೀರಾತ್ರಿಯಾಗಲು ಎಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರಾ ಜಲವತಂಗಳಿದ್ದ ಲಿಂಡ ನೈವಾರಿತು ಮಲಗಿದರು.

ಇತ್ತ ಸುಂದರಿಯೇ ತನ್ನ ಸರಸಲಿಂಗ ಸವಾಡುತ್ತಾ ರಾಮಲಾಲನು ಆನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನು. ಎಷ್ಟೇ ಅದರೂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯರ ಸ್ವಭಾವವು ಹೀಗೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಶಾಮಣ್ಣನು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಳೆದನು. ಈಗಲಾದರೋ, ಶಾಮಣ್ಣನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಟ್ಟಿಪುಷ್ಪನಿರುವುದರಿಂದ, ಸುಂದರಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನ ಪ್ರೇಮಲತೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಸುಗಂಧ ಕಿತ್ತೊಡೆದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ರಾಮಲಾಲನ ಅಜ್ಜಿಯಂತೆ ಅವನು ಪುನಃ ತನ್ನ ವಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಒಂಪಾಗ ಸಂವರಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಆಲೋಚಿಸುವನು. ಇದಂಥಹ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಭಾವ? ನೀವೇ ಆಲೋಚಿಸಿರಿ ಅಂದುರಾತ್ರಿ ರಾಮಲಾಲನು ಪರೇಷ ಹೊತ್ತು ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿದನು.

ವ್ರಾತಕಾಲವಾಯ್ತು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆನ ಫಲಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಿತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊರಡಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಸುಗುಣೆಯೂ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊರಡಲನುವಾದಳು ತಕ್ಷಣವೇ "ಸರಳೆಯು" ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಇಂದಿನಿಂದ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಲಾಗದು. ನಮ್ಮ ದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಸುಗುಣೆಯು ಅಂಗಡಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಎಂದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಏಕಾನಿಶಿ ಹೀಗೆ ಸರಳೆಯು ತಡೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸುಗುಣೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿ, "ಸರಳೆಯು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ, ಏನೋ ಅವಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, 'ಜಮತ್ಕವವಿದೆ' ಎಂದೂ ಹಿಪಿ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಹೀಗೆಯೇ ಅಜ್ಜಿತವಾಸ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಗುಣವಿದೆ ಇರಲಿ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ನಾನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು. ಸರಳೆಯೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು. ನಾನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನಾಳೆಯಿಂದಲೇ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಂತೆರ್ಪಡಿಸಿ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಇತ್ತ ರಾಮಲಾಲನೂ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದನು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಶಾಮಣ್ಣನು ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಾನೂ ಸಂಶಯಕ್ಕೊಳಗಾದನು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ "ಇಷ್ಟು ಗುಟ್ಟಿನಾದರೂ ಬಯಲಾಯ್ತೇ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಯಾವುದೂ

ತನಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಹೆ ಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೊಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಮುಂದಿನ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಒಂದು ತಂತ್ರೀವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೂಡ್ಡೆ ಮುಂಬಯಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ತನ್ನ (ಸುಂದರಿಯ) ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಬರೆದುಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಸುಂದರಿಯೂ ಕೂಡ, ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಸರಳೆಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಅವಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಇದರಿಂದ ಮೊದಲೇ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಕೋಪಾಂಗಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಪ್ಪವನ್ನು ಹುಯಿಲಂತಾಯ್ತು. ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಯೇ ತೀರವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಸುಗುಣಿಯು ಅಂಗಳಿಯ ಅಂದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪವನ್ನು ವೊರೈಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸೂಚನಾಪತ್ರವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಕೆಲವು ಗಾರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅವರವರ ಸಂಬಳಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಪುನಃ ಒಂದು ಅಂಗಳ ತರುವಾಯ ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಪರ್ವಡಿಸಿದಳು. 'ರಬೇರಗಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯ ಅಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಅಂಗಳ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಪರ್ವಡಿಸಿ ಶಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು.

ಕಿಟ್ಟಪುಟ್ಟರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅಂದಿನ ಅಂಗಡಿಯ ಕಾರ್ಯ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸುಗುಣಿಯು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಒಳು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಆ ಮಂಕುಭಟ್ಟರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಭೋಜನಮಾಡಲು ತೆರಳಿದರು.

ಮುಂಬಯಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಶಂಕರರಾಯನು ರಾಮಶಾಲನ ತಾರನ್ನು [ತಂತ್ರ] ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿದನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಘಾಬರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾರಣವನ್ನರಿಯದೆ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಬೊಂಬಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಂಗಾರಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಂತೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.

ಶಾಮಣ್ಣನು ಭೋಜನಾನಂತರ, ಸರಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸರಳೆಯು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯನ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎನ್ನೇ ಆದರೂ ನೈಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲವೇ? ಶಾಮಣ್ಣನು ಸರಳಾ ನಿನ್ನ ಮೋಹಪಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವೆನು. ನನ್ನಂತಹ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನನ್ನು ನೀನು ಕೈಹಿಡಿಯುವುದು ನಿಜವೇ? ಎಂದನು. ಸರಳೆಯು ಪ್ರಿಯಾ! ತಾವು ಹೀಗೇಕೆ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಿರುವಿರಿ? ನಾನೇ ತಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮಕ್ಕನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿಯೂ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ

ಯೂ ತಮ್ಮನ್ನು ವರಿಸುವೆನೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಅದು ಹಾಗರ
ಲಿ. ಈಗಲಾವು ಈಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಹೊಗಳಡೆಯೇ,
ಹೋಗಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಪುನಃ ಕಲೆಯ ಬಾರದು. ರಾವಾಲಿ
ಲೇ ವೋಸಗಾರನು. ಹುಗೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿಸಿ ತ ವು ಹೊರಗೆಹೋದ
ಕ್ಕೇ ಅದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗರಿ. ಎಂದು
ರೇಳುತ್ತಾ, ಹಾಗೆಯೇ ತಾನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ
ಆವಶ್ಯಕ್ಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಶಾಮಣ್ಣನು ಬಹು ಅಂದವಾದ ಆ ಚಿತ್ರವರವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದ ಹೊಂದಿ
-ನು. ತಾನೇ ಹಿಂದಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸುಂದರಿಯು ತನ್ನ ಕೋಪವಾಗಿಗೆ ತಿತ್ತು
ಬಾಡಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು, ಅಂದು ಸುಂದರಿಯ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ತನ್ನ
ನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಸರಳೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಸರಳೆಯು ಮುಗ್ಧಗೆಯಿಂದ
ನಾಥ ! ಅವಳಂಕೂ ಅವಿವೇಕಿಯಾದರೆ ನಾನು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಲೇ? ಬಾಧಕ
ಯು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಸುಗುಣೇ ಮುಕೊರಡಿಗೆ ಬಂದಳು, ಸರಳೆಯೂ ಶಾಮಣ್ಣನೂ,
ಮೂಕು ಮಂತ್ರಿಯವಳಿಗೆ ಮಾರ್ಯವೆಸಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತರು, ಶಾಮ
ಣ್ಣನ ಕೈಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ಸುಗುಣೆಯು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ "ಸರಳೆಯ"
ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಳು. ಸರಳೆಯು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಲು ಸುಗುಣೆಯು ಶಾಮಣ್ಣನ
ನೋಡಿದೆಯಾ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಎಂತವ ಹೋಲಿಕೆಯಿರುವುದು. ಈ ರೀತಿ ನೈಜ
ವೂ ನೋಡೋಣವೂ, ಅದಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸತ್ಪತಿಗಳ ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ತುಳುವೂ, ಸರ್ವಜನನಿರೀಕ್ಷಾಪೂ ಅನಿಶಾಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಂ ಹವದು ಕೈಹಚ್ಚು
ನು ಸುಗುಣೆಯೇ? ಹಿಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರವಾಗುತ್ತಾ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿ
ಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು "ನನ್ನಂ" ಕೆಲವು ಕೊಡು" ಸರಳೆಯೂ ನೀನೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯ
ನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದೆನು. ಅವಳ ಇಷ್ಟವಂತೆ ಮನೆಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುಯೂ, ಇನ್ನು ಕೊಂಚಕಾಲ ಹೋಗಬೇಡ ನಿಮಗೆ ವೇವರು ಒಳ್ಳೆ
ಯಾದನ್ನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೆಸರಿ ತನ್ನ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ
ಹೊರಟುಕೊಳ್ಳಲು.

ಹುಗಳೆಯೇ ಎರಡುಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಿತು ಮುಂಬಯಿಯಿಂದಬಂದ
ರಂಕರಾಯನು ಈಗ ಸುಂದರಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ. ರಾವಾಲನು
ಕೈಕಾಲಾಗುವುದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅಂಗಡಿಯ ದುರವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ರಂಕರಾ
ಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ತಾನು ಮಾಡಲಿರಲಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಸೂಚಿಸಿದನು. ಅವರೆ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಸಂತರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಷ್ಟವು ರಂಕರಾ
ಯನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಮಾಲನ ಯೋಚನೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಅವರೆ ಬಿಡುವರಾಯ? ರಾಮಲಾಲನು ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಡಿಸಿ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕಾಗದ ಒಂದನ್ನು ಬರಿಯೊಂದನು. ಅದಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ರಾಮಲಾಲನು ಕೃಪಾವೂಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಂಕರರಾಯನ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಗಲಾಡರೂ ಬರಿ ಎಂದನು. ಏನು! ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅವಿವೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ದುಃಖಿಸತೊಡಗಿವನು. ಮುಢ್ಡುಮೋಹನನು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ರಾಮಲಾಲನ ತಂದೆ, ಪುಣ್ಯನೇ ಹೋಗುವಂತಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಮುಢ್ಡುಮೋಹನನನ್ನು ತಾನೇ ವಂಚಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ, ನನ್ನನ್ನೆಂತಹ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ರೋದಿಸಿವನು. ಒಬ್ಬ ಸಂಗಣಿಯ ಸದ್ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಅರಸ್ಯರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶತ್ರುತ್ವವು ಕಟ್ಟಿತು. ಮಾಡುವುದೇನು? ಕೈ ನಿಂತಿತು! ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಲಿದ್ದ ರಾಮಲಾಲನನ್ನು ಕಂಡು ಎಷ್ಟೆ ಸ್ತಬ್ಧ! ಮೋಸಗಾರ! ಸುಪೀ! ನೀನು ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೇ ಇವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಯವನ್ನು ಭವಿಸುವೆ! ಕೊಲ್ಲುವೆಕ್ಕೂ, ಕ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ನೀನಾರ? ನಮ್ಮಿಲ್ಲದಿಗೂ ಬೇರೊಬ್ಬ ಜಗದೊತ್ತರನಿರುವನಲ್ಲವೇ? ಅವನನ್ನು ಸುರಿಯೋಗು! ನಾನೂ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಸೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಮುನಿಸುವಂತೆ ಅಜೀವದೊಂದನ್ನು ಪರಿಧಿಸುವೆನು. ರಾಮಲಾಲನು ಇವಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಹೊಂಚಿ. ಶುಕ್ರಾಂತಿವನು ಈಗ ಈ ಶಂಕರರಾಯನ ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಮುಳುಗುವ ಸಭಾಗವನೇ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ರೋಷವೇ ತಡಿದು ಸುಕು ಸುಮ್ಮನಿರು. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಈ ಗುಂಡಿಸ ಬಟಿಗೆ ನಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ವ್ಯಥಿಸುಗುವೆ. ಮೊವಲು ಶಾಮಣ್ಣನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಬರುವಂತೆ ಕಾಗದ ಬರಿ ಎನ್ನಲು, ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಗದವನ್ನು ರಾಮಲಾಲನ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಬರೆದು ಲಾರಂಭಿಸಿವನು.

ಪುತ್ರ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಶಂಕರರಾಯನ ಅರ್ಪಣಾಕರ ಮುಂಬರುವಂತೆ ಬಂದವನು ನನ್ನ ನ್ನೇ ಹಿತನು. ಮುಢ್ಡುಮೋಹನನು ತೋರಿ ನೀನು ಕೂಡಲೇ ಹೋರಟು ಈ ಜೀವಿ ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮಗನ ಬರ ಪುತ್ರ. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಿತಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಸಾಕೆ ಪುನಃ ನಾನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋರಟುವೆನು. ನೀನು ಇಂದು ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳು ಒದಗಬಹುದು. ಇವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬೇಡ.

(ಅತ್ಯಂತ ಗೋಚ್ರ) ಇತಿ ನಿನ್ನ ಹಿತಚಿಂತಕ, ಶಂಕರರಾಯನ.

ಈ ರೀತಿ ಒಕ್ಕಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ರಾಮಲಾಲನು ಒಬ್ಬ ಮೋಟಾರು ರೈವರೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ

ಕಳಿಸಿದನು. ಶರಾವಾಯ ರಾಮಲಾಲನೂ ಸುಂದರಿಯೂ ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೀಗವನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

ಇತ್ತ ದೈವರನು ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮೋಟಾರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಳಹೋಗುತ್ತಾ ಶಾಮಣ್ಣನಿದ್ದ ಕೋಠಿಗೆ ಬಂದನು. ಸುಮಾರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಘಂಟೆಯಿರಬಹುದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಸಲಿನ ತಾಪಕ್ಕಾಗಿ ಆದಾಸವಟ್ಟು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಕೂಡ ಆರಾಮಕುರ್ಚಿಯವೇಲಿ ಕೂತ: 'ಕರ್ಣಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಓದುತ್ತಲಿದ್ದನು. ದೈವರನು ಬಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿ, ಅತ್ಯಂತ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರಲು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಓದಿ ಸಮ್ಯಸಾಧನು. ಕಾಗದವನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮಲಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿ ನನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನೋರ್ದೋರಗಡೆ ಹೋಗಿ ಮೋಟಾರಲ್ಲಿ ತಾರಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವಿವೇಕಿಯೆಂದರೆ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗಿಂತಲೂ ಅವಿವೇಕಶಿಖ ಮಣಿಗನುಂಟೇ? ಕುಗಣೆಯೂ, ಸರಕೆಯೂ ಮನೆಯಿಂದ ನೋರಗೆ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ಗಿಣಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಿದನೇ? ಇವೆಲ್ಲ ದೈವಶಿಷ್ಟಿ. ಅಪ್ಪಸ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾರು?

ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಂತೆ ರಾಮಲಾಲನು, ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಎದುರಾನೋಡುತ್ತಾ ದಿವಾನ್‌ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ತಾನು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಂಕರರಾಯನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೆ ತೆರ. ಅನರ ಹಿಂದೆ ರಿವಾಲ್ವರು ಶಂಕರರಾಯನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ತಾಕುವಂತೆ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮಲಾಲನು ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ಏಕಾಏಕಿ ದೈವರನು ಮೋಟಾರನ್ನು ಸುಂದರಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಇಳಿದು ಒಳಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ದೈವರನು ಶಂಕರರಾಯನು ಇಲ್ಲಿರುವನೇ? ಇವು ಸುಂದರಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲವೇ? ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದೆಯಾ? ಬೇಗ ತಿಳಿಸು ಎನ್ನಲು, ದೈವರನು ನೀನೇನೂ ಭಯಪಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗು, ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ನೋಡುವು, ಎನ್ನಲು. ಕಯೋ, ಅನ್ಯಥವೇ ಎಂದುಕೊಂಡು ಒಳಹೋಗುತ್ತಾನು. ಕೈಕಾಲುಗಳು ಅದರವುಡಕ್ಕಾಗಿ ರಂಭವಾಯಿತು ಪಾಪ. ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಅನಿವೇಕಶಿಖಾನುಣಿ ಎಂದಮೇಲೆ ಭಯವಾಗುವುದು ಅತ್ಯರ್ಥವೇ. ಅಂತೂ ಒಳಹೋಗುತ್ತಾ ದಿವಾನ್‌ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸವೈ ಮೋರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಕಂ

ಡನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಕೂಡಲೆ ಶಂಕರರಾಯನು ನಟನ
 ಗಾಗಿ ಮಂದಹಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತು ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ
 ಕೂಳಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದ ಬಂದೂಕದ ವಿವಿಧವು ಶಂಕರರಾಯ
 ನಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದು ಅಂತೂ ತನ್ನ ದೇಖವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು
 ಶಾಮಣ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತುತಲಾರಂಭಿಸಿದನು

ಶಾಮಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನ ಅಂಗಡಿಯು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಷ್ಟವಾದಂತೆ
 ತೋರುತ್ತೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕುಳಿವೃದ್ಧಿ
 ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರವುದೂ ಕಷ್ಟ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಕೂಡುವ ಬಗೆಗೆಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ
 ಜೊಂದು ಸಹಿಯನ್ನು ಹಾಕು. ನನ್ನ ಸಹಾಯನಾದ ರಾಮಲಾಲನು
 ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಬಹುದು. ಅತನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ಅಂಗಡಿಯು
 ಇನ್ನೆಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಅದರ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೂ ಕೊರೆ
 ತೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಕಷ್ಟವೇ. ರಾಮಲಾಲನ ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಂಗಡಿಗೆ
 ಒಡೆಯನಾಗಿರುವನು. ನನ್ನ ಬೈರೂ ಸೇರಿ ಕಡನಿಗೆ ಅಂಗಡಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರ
 ಣೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಾಮಣ್ಣನ ಕೈಗೆ
 ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಆ ಪತ್ರವ ಓದಿ ನೆನೆಯನು.
 ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅದರ ಮಾತು ಭಿಷ್ಣಾಯನಾದಾಗೋ ಹೀಗಿತ್ತು.

ಕೇಶವರಾಯರೆ ವನಿ ಶಾಮಣ್ಣನಾದ ನೂನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ವಿಭವ
 ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ವರ್ಷವೆ ಅಂಗಡಿಯು ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ
 ಲಾಗಿ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿತು. ಇನ್ನು ಒಂದು ಶಂಕರರಾಯನಿಗೆ
 ರಾಮಲಾಲನವು ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಅಧಿಕಾರವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವು ಕೈವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.
 ನನಗೂ ನಿನ್ನ ಅಂಗಡಿಯ ವಿಷಯವೆಂಬಂಥವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಹಿ .....

ಶಂಕರರಾಯನಾದ ನಾನು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ರಾಮ
 ಲಾಲನಿಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ಅಂಗಡಿಯ ರಾಮಲಾಲನವನ್ನು ನಟಿಸಿದ್ದೇನೆ

ಸಹಿ ಶಂಕರರಾಯ.

ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಒಕ್ಕನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಶಂಕರರಾಯನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು
 ಪುನಃ ಆ ಒಕ್ಕನೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದನು ಮುಂದೆ ಮೇಜಿನ
 ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪಿಷ್ಟ (ಮಾದಕ ದ್ರವ) ಯನ್ನು ಶಂಕರರಾಯನು ತಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ
 ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಟ್ಟನು ಅಂತೂ ರಾಮಲಾಲನ
 ಮತ್ತು ಭಂದರಿಯ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಶಾಮಣ್ಣನು ಮಾದಕವಾದನೀಯ ಸೇವನೆಯಿಂದ

ಮತ್ತನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾದನು. ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಸುಂದರಿಯು ತಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹೆಚ್ಚಿದಳು.

ಇತ್ತ ಸರಳಿಯು ೩ ಘಂಟೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಫಲಾಹಾರಕ್ಕೆ ಕರೆ ಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಿತ್ರ ರಾದ ಪುಟ್ಟ-ಕಿಟ್ಟರು ಘೋರವೆಂದು ಗೊರಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಘಾಬರಗೊಂಡು ಕಿಟ್ಟಪುಟ್ಟರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಅವರೇನು ಅಂಚಹ ಗುಣಾಡ್ಯರೇ? ಶಾಮಣ್ಣನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊರಗೆ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದನು. ಒಂದು ಘಂಟೆಯಾ ಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ನಮಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಎಂದರು. ಚತುರಳಾದ ಸರಳಿಯು ಕೂಡಲೆ ಏನೋ ಮೋಸವಾಯಿತೆಂದೂಹಿಸಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಶಾಮಣ್ಣನ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಬಂದಳು. ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಗೊಂದು ಕಾಗದವು ಗೋಚರವಾಯ್ತು. ಪಟ್ಟಿನ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿ ತನ್ನ ಕೊಠ ಡಿಗೆ ಬಂದಳು. ವಾಚಕವ ಹಾಕಿಯಲಿಗೆ ಆ ಕಾಗದವಾವುವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಾವು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಡ್ರೈವರನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದವನ್ನು ಶಾಮಣ್ಣನು ಓದಿ ಮೇಜಿನಮೇಲೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಪತ್ರವೇ ಅದು.

ಇನ್ನೇನು ಸುಂದರಿಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಫಲವಾಯ್ತೆಂದುಕೊಂಡು ಎರಡು ಗಾಜಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾವಕಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಅವರೊಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಶೀಸೆಯೊಳಗಿನ ಬಿಳಿಯ ವುಡಿ (ವಿಷ) ಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಲಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮಲಾಲನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ ರಾದ ಶಂಕರರಾವ್ ಮತ್ತು ಶಾಮಣ್ಣನ ರುಜುವನ್ನು ಪತ್ರದಮೇಲೆ ಹಾಕಿಸಿ ದ್ದನು. ಸುಂದರಿಯು ಮಾವಕ ಸಾನೀಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟಳು.

ಓರ್ನಿಂಗಿನ ತರುಣನ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು. ಸುಂದರಿಯು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಚರ್ಯೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಸುಂದರಿಯು ಮಾವಕದ್ರವದ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟು ಶಾಮಣ್ಣನಿ ಗೊಂದು ಬಟ್ಟಲು ಮಾವಕಪಾನೀಯವನ್ನೂ ಶಂಕರರಾಯನಿಗೊಂದನ್ನೂ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಆ ಮೋಸಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಎರಡು ನೃತ್ಯಿಗಳೂ ಹೇಗೆಶಾನೇ? ಸುಂದರಿಯು ಕಪಟವನ್ನು ತಿಳಿದಾರು? ಇನ್ನೇನು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಅಕ್ಕರೊಳ ಗಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸುಂದರಿ ತರುಣನು ತನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಕೈ ಬಂದೂಕದ (ರಿವಾಲ್ವರ್) ಗುಂಡೊಂದನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವೂ ಭಯ ವೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಾಂಟಾಯ್ತು. ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ಬಿಟ್ಟ ರೆವೈಯಿಂದದೂ,

ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನೋಡಲು ಮುಂದೆ ಈವರರು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಲಾಲನೂ, ಸುಂದರಿಯೂ ಇವರಾರು ? ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದರು ? ಮುಂದೇನುಗತಿ ಎಂದು ಭಯವಿಹ್ವಲರಾದರು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಿಟ್ಟಪುಟ್ಟಿ ರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಒಬ್ಬ ವೈಷ್ಯನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಶಾಮಣ್ಣನ ಮತ್ತು ಶಂಕರರಾಯನ ಕೈಲಿನ ಗಾಜಿನ ಒಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾವಕಪ ನೀಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅದು ಕಾರೋಟಿಕ ವಿಷವೆಂದ ವಿಶ್ವತವಾಗಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ರಾಮಲಾಲನನ್ನೂ ಸುಂದರಿಯನ್ನೂ ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಆ ಸುಂದರ ತರುಣನು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಅದರಂತೆಯೇ ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಬಂದಿ ಖುನೆಗೆ ಒಯ್ದರು.

ವಾಚಕಮಹಾಶಯಾ, ಆ ಸುಂದರ ತರುಣನಾರು? ವೈಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ಬಂದನು. ಕಿಟ್ಟಪುಟ್ಟರು ಹೇಗೆ ಬಂದರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಉರಾಡಬಹುದಲ್ಲವೆ?

ಇತ್ತ ಸರಳಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನ ಕೊಠಾಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದಳೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿತ್ತೆಷ್ಟೆ ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದ್ವಂದ್ವ ಸುಂದರಿಯ ಮತ್ತು ರಾಮಲಾಲನ ದುರಾಲೋಚನೆಯಿಂದೇ ಊಹಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಗಂಡಸಿನಂತೆ ಪೋಷಾಕನ್ನ ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟಪುಟ್ಟರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ರಾಣಿಗೆ ಬಂದಳು. ರಾಣಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ಕಿಟ್ಟಪುಟ್ಟರಿಗೆ ಒರ್ವ ವೈಷ್ಯನನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕರೆತರುವಂತೆ ನೇಮಿಸಿ ಸುಂದರಿಯ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ತಾನು ಬಂದಿದ್ದಳು. ನೋಡಿದಿರ ! ಆ ಪುಷ್ಕರ ತರುಣನೇ ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕಿಯಾದ ಸರಳಳುವಾರಿ. ತನ್ನ ಗಂಡವೆವನನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ಶಾಮಣ್ಣನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತನು. ರಾಮಣ್ಣನು ಈ ಗವ್ವಲಂಚ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸರಳಳುವಾರಿಯು ಸಮಯೋಚಿತ ಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ತನಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೆನು ತಿಳಿಸಿದ ರೂ ನಾರಿ ಬಂದ ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದ ಬೇಡಿದನು. ಸರಳಳುವಾರಿಯು ಶಾಮಣ್ಣನು ಇಂದು ದೈವ ವಿಲಾಸದ ತೆನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಿತು. ಈಗಲಾದರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು 'ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿಮಕೋ' ಎಳು ತಡಮಾಂಬೇಡ. ಮಗುಣೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಗಾಗಿ ಕಾದಿರುವಳು ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಅತಿನಿಗೆ ಉವಬರಿಸಿಳು. ಶಂಕರರಾಯನು ಯಾವ ಮಾತೂ ಅಡದೆ ಸೇಳಿದ. ಹಿಂದೆಯೇ ತಾನೂ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊ

ಶಂಕರರಾಯನು ಸುಗುಣಿಯನು, ಕಂಡು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ತನ್ನ ಅವಿವೇಕಶ್ಯಾಗಿ ಬಹು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟನು. ಸುಗುಣಿಯು ಶತಿಯೇ ದೈವವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತನ ಪಾದಕ್ಕೆ ರಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ದೇವರೇ ಮನ್ನಿಸುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಾಮಣ್ಣ ! ಈಗಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ಎಂದಳು. ಶಾಮಣ್ಣನು ಸುಗುಣಿಯ ಅಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಸರಳಿಯ ಬುಕ್ಕಿಹಾತುರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ಸಹಾಯಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ವರೆತನು. ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಿಜವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಾಯ? ಕಿಟ್ಟಿಪುಟ್ಟಿರೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಪಟ್ಟು ಅವರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನವಟ್ಟರು. ಅಂತೂ ಸರ್ವರೂ ಆನಂದ ಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಮನಗಡೆಯವವರೆಗೂ ಮುಳಗಿದರು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಪ್ರಾಣಿಕಾಲ, ರಾಮಲಾಲನನ್ನೂ ಸುಂದೆಯನ್ನೂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ತಂದರು. ಸುಗುಣಿಯು, ಶಂಕರರಾಯ ಶಾಮಣ್ಣ, ಸರಳಿ, ಕಿಟ್ಟಿಪುಟ್ಟಿರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಕಾನೂ ಬಂದಳು. ವಕೀಲ ವಾಸುದೇವರಾಯರೂ ಬಂದರು. ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಶಂಕರರಾಯನು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಶಾಮಣ್ಣನೂ ಆತನನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನವರು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಕರುವಾಯ ಎಲ್ಲರ ವಿಚಾರಣೆಯೂ ಆದನಂತೆ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ರಾಮಲಾಲನಿಗೂ, ಸುಂದೆಯಿಗೂ ಗೌರವಾತು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದನು. ಸುಂದೆಯು ಅತ್ತಿಯೂ ಮತ್ತು ಕೇಶವರಾಯ ಲಿಪ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮಿಕ್ಕ ಒಂ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ವಾಸುದೇವರಾಯರೂ ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಅತಿಶೋಧಿಸಿದರು. ಶರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

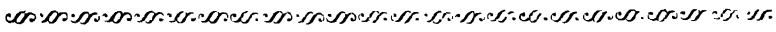
ಕಾಲವೇ ದಿವಸವೇ ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕೆಗೆಸಿ ಶಂಕರರಾಯನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ಪುನಃ ಶಾಮಣ್ಣನು ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಅಂಗಡಿ ಮ್ಯಾನೇಜ (ಠಾಯರ್‌ದರ್ತಿ) ರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ವ್ಯಾಪಾರವು ದಿನಕ್ರಮೇಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂತು ಕಿಟ್ಟಿಪುಟ್ಟಿರನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚತರರಾಗುವಂತೆ ಶಂಕರರಾಯನೂ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನೂ ಸಹಾಯಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ದಿನ

ಶಾಮಣ್ಣನು ಸರಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳು ನಾವು ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವುದು. ಸುಗುಣಿಯು, ಎನನ್ನು ವಳೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಇವರ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅರಿತು, ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಾ, ಅವನ್ನು " ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ " ಎಂದು ಶೇಳಿ, ನಾಳೆಯೇ ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸರಳೆಗೂ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವು ನೆರವೇರಿತು. ಸತಿಪತನಿಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾರತಪುತ್ರ-ಪುತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾದರು.

ಕೆಲವಂ ಬಲ್ಲವೆಂದೆ ಕಲ್ಪು | ಕೆಲವಂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂ ಕೇಳು ಕಾಂ |
 ಕೆಲವಂ ವಾಲ್ಮವರಿಂದೆ ಕಂಡು | ಕೆಲವಂ ಸುಖಾಸದಿಂ ನೋಡುತಂ ||
 ಕೆಲವಂ ಸ್ವರ್ಗ ಸಂಗದಿಂದವರಿಯಲ್ | ಸರ್ವಜ್ಞನಪ್ಪಂತೆ ಶೇಳು |
 ಕಲ್ಪಂ ಸಳ್ಳ ಸಮುದ್ರವೈ | ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚನ್ನ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ ||

ಎಂಬಂತೆ ನಾವು ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನು ಅನೇಕರಿಂದ ತಿಳಿದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

ಅಜ್ಜಿನಲ್ಲಿವೆ   ಡಿಸೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆ   ತೈಲನೂಪಿ

“ ಹೈಲೇನು ಬಂಧನ ”

ಕಳ್ಳರ ಭಸು, ದಾಸಿಗು ಕದಾಸು, ಕತ್ತೇವಾರರ ಕೆಲವಾರು, ಕನ್ನ ಸುಪ್ಪುನೆ. ಪರಿಶ್ರೇಯ ಗುರುಗಳಿಂದೆನಿಸಿದವರಾದ ಸತ್ತೇವಾರ ಕಾಸಂಬರಿ.

ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ ೦-೧೨-೦.   ಸಾವಿರ ೦-೦-೦. ಮೂತ್ರ.

ಬಿಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದೆ. (ಕೆಲವು ಕಾಪಿಗಳು ಮಾತ್ರ)

- (೧) ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರೀತಿ
- (೨) ಸ್ವತಂತ್ರಳಾದ ಹಿಂದತಿ
- (೩) ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊ

ಎಸ್. ಟಿ. ಯು. ವಿ. ದಾಸ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ,

ಪುಸ್ತಕವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು
ನಂ. ೨೮, ರಂಗಬಜಾರ್, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ, ಜಾಹುರ್ಯವಾದ ಕಥೆಗಳೂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ
ವಿಧಗಳೂ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಗ್ರಂಥಗಳೂ, ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳೂ, ಕೀರ್ತನ
ಶ್ಲೋಕಗಳೂ, ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಗಳಗನಾಥರವರ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ
ಇತೆಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನರಿಗೈಯೋಗ್ಯವಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿ
ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತೆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ವಿಳಾಸ—

ಎಸ್. ಟಿ. ಯು. ವಿ. ದಾಸ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ
೨೮, ರಂಗಬಜಾರ್, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶಾಶ್ವತವಾದುದು

ದಾಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ

ಕುರಿತು :

ಕೆ. ಗ. ಬ್ರಹ್ಮಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್
ಪುಸ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು

ಮಾನ್ಯರಾದ ಗಣಪತಿ, ತುಂಕೂರು

ಶ್ರೀ ಕೆ. ರಂ. ರಂಗಪ್ಪಮುಕೇಟ್ಟಿ, ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಬುಕಾಟರ್ಸ್,

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಮಂತ್ಯ.

ಶಾಶ್ವತವಾದುದು

ANTED youog and energetic persons to become
Travelling Salesman on a monthly salary of
Rs. 20 and upwards. Cash security essential.

ANTED District and Taluk Agents to sell our
books on handsome commission.

r particulars please apply sharp to

The Manager,
S.T.M.V. DAS and Co,
28 Ranga Bazaar, Mallgswaram,
Bangalore

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

